СМРТ ФАШИЗМУ — СЛОБОДА НАРОДУ!

ЦЕНА 10.— ДИНАРА

Млади борац

ОРГАН УЈЕДИЊЕНОГ САВЕЗА АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ СРБИЈЕ

Број 15 | 24 ДЕЦЕМБАР 1944 | ГОД. I

НИКАДА И НИКО НЕЋЕ МОЋИ РАЗРУШИТИ БРАТСТВО БУГАРСКЕ И СРПСКЕ ОМЛАДИНЕ

Мало је у историји народа, који су међу собом тако блиски, а чија је прошлост испуњена међусобним сукобима и братоубилачким истребљењем за рачун страних и шачице домаћих завојевача. Сукоби незајажљивих интереса страних поробљивача, за које је Балкан био »јабука раздора и шачице великосрпских и великобугарских шовиниста и империјалиста, били су узрок тешким националним трагедијама, које су дубоко засецале у живот балканских, а посебно бугарског и српског народа. 1912, 1914 и 1941 година то најбоље показују. Али, поред свих тих братоубилачких ратова, дубоко у срцима најширих народних маса Србије и Бугарске, пламтела је међусобна љубав, дубока жеља за истинским братством, чврстим пријатељством и уском сарадњом на свим пољима народног и државног живота. Омладина и Србије и Бугарске била је одувек најодушевљенији, најискренији и најборбенији поборник и носилац братства наших народа. Незаборавна је љубав са којом су бугарски народ и омладина примили наше Соколе 1938 год. у Софији. Екскурзија бугарских студената 1939 год. по нашој земљи и начин на који је свуда, па и на осамљеним железничким станицама, наш народ дочекивао претставнике младе Бугарске, израз је те велике међусобне љубави. Била је то ванредна манифестација братства и јединства наших по крви блиских народа. Ко је тада могао веровати да ће бугарски војници као фашистички најамници, доћи као окупатори 1941 године у нашу земљу? Српски народ, српска омладина, бацила је Сливницу у заборав као крваво поглавље кобне прошлости. Наш народ и ми млади, дубоко смо веровали у Бугарску Георга Димитрова, Александра Стамболиског и Тодора Павлова.

И када су тмурне јесени 1941 године српским пругама пролазили транспорти бугарске војске, да је затим гарнизонирају по нашим градовима и железничким раскрсницама, у народној души, већ ојађеној од Немаца, осетило се разочарење. Тада су народ и омладина Србије веровали у антифашистичку снагу Бугарске Ми смо оштро одвајали Бориса, Филова и отсале немачке плаћеника и реакционере, који су гурнули свој народ у катастрофу, од широких слојева народа Бугарске. Знали смо да су то само бугарски Недићи и Михајловићи.

И касније, када су бугарски фашисти затазили у немилосрдну борбу против српских партизана, када су од њихове руке горела села Топлице, Јабланице, Црне Траве, кад је убијено стотине и хиљаде српског живља од њихове руке, када су 25.000 бугарских војника блокирали партизане на Јастребцу, наши борци, наш народ и поред разочарења веровао је у другу антифашистичку Бугарску. Веровао је оном простом, обичном војнику, сељаку из пловдивског краја или са брегова Балкана, који рањеном партизану говори: »Не плаши се братко, Бугари и Срби су браћа. Сакри се, да те официр не види.« Жена скрива ствари од пљачке бугарских фашиста, кућа јој гори а војник бугарски јој помаже: »Скри мајко све, само командир да не види.« Знали смо да такви Бугари нису појединци. Знали смо да се у планинама Бугарске боре бугарски партизани против Немаца и домаћих плаћеника. Знали смо да бугарски фашисти, исто као Недић и Дража, убијају родољубе и поштене Бугаре који се боре против немачког фашизма.

Ми смо веровали у Бугарску Славчетових партизана, који су се херојски заједно са нашима борили у Црној Трави и Врању. Не заборављамо ми бугарску партизанску бригаду »Георга Димитрова« која од белогардејаца, бугарских фашиста и недићеваца брани Бубрицу и Мегаш да их не запале, која на Радевачкој чесми одолева надмоћним непријатељским снагама у огорченим једнодневним јуришима и контрајуришима и омогућава повлачење наше болнице. Никад не заборављамо бугарског младог партизана који на Мађедонцима гине да би спасао нашег рањеног борца. У борби против фашизма искивало се наше братство и јединство, из кога је извирала снага и вера у срећну будућност наших народа.

И када је у историским победама братска Црвена армија сломила Хитлерове хорде на јужном фронту, натерала Румунију на капитулацију и избила на Дунав, бугарским фашистима Филовима и Багрјановима, који су у ланцима држали свој народ, дошао је крај. 9 септембра 1944 на управу земље дошла је влада Отечественог фронта, која је Бугарску од немачког вазала претворила у немачког непријатеља и искреног савезника слободољубивих народа антихитлеровске коалиције. Таква природна и логична оријентација Бугарске значи садржајни прелом у односу и будућности балканских народа, а нарочито бугарског и српског народа. Наша вера у Бугарску добила је тиме своје пуно опразданье, а наше братство досада невиђени расцвет, које отвара блиставу перспективу срећније будућности наших народа.

Данас, када мрачњачке фашистичке снаге овде-онде, као у Грчкој, палицају и бљују јед на слободу и независност демократских народа, то братство Бугарске Отачественог фронта и демократске федеративне Југославије добија заиста свој прави и одређени значај. Данас то братство не живи кроз спекулантски и смутљив реакционарни балкански споразум и не путује у купеима дипломатског »вагон ли-а« на прузи Београд—Софија, већ братство наших народа данас живи и расте на бојним пољима, где се меша крв бугарског и југословенског борца армије маршала Тита. У борбама за ослобођење Ниша, Косова поља и данас у Срему, а сутра и у самој Немачкој, заувек се сахрањује све оно што је нашим народима у прошлости нанело толико жртава. Потпуна победа над фашизмом, победа је и на делу братства југословенског и бугарског, а посебице српског и бугарског народа. Будућност наших народа тиме добија један нов правац, који означава блиску сарадњу у миру срећне сутрашњице независних и слободних балканских народа. То нам гарантује озбиљно залагање бугарске армије за довршење фашизма, то нам гарантује демократска политика Отачественог фронта која данас немилосрдно чисти земљу од фашистичких агената, који су и српском и бугарском народу нанели толико несреће.

Омладина Србије јача него икада гаји братску љубав према Бугарској Отачественог фронта, према бугарској омладини. То се најбоље показало на I Конгресу антифашистичке омладине Србије, који је невиђеним одушевљењем поздравио претставнике бугарске омладине. И бугарска омладина је ту љубав са своје стране доказала и сваким даном све више доказује, када се свим својим снагама залаже за пуно учествовање у борби против Немачке; када се залаже да се немилосрдно казне злочинци који побише жене и децу у Бојнику и палише наша села; када води акцију за помоћ нашем народу и прима 10.000 југословенске деце на издржавање и негу у самој Бугарској; када се залаже за слободу и независност Македоније.

Омладина Србије са своје стране заложиће све своје снаге за још ближу сарадњу са бугарским народом и омладином, за учвршћење и развијање нашег братства, свесна да то ради за добро и будућност наше драге домовине, демократске федеративне Југославије; свесна да то ради за интересе слобода, мира и срећне будућности свих балканских народа.

НОВО ПОКОЉЕЊЕ

Другови из уредништва „Младог борца" обратили су ми се за чланак за њихов лист и тражили да напишем нешто о односу Уједињеног савеза антифашистичке омладине Србије према Народно-ослободилачком фронту.

Мислим да ћу одговорити преузетој обавези ако питање односа омладине (односно омладинских организација УСАОС-а) и Јединственог народно-ослободилачког фронта (и његових одбора) поставим као питање односа данашњег младог покољења према свом народу, према народно-ослободилачкој борби.

Тај однос је постављен, недавно, сасвим јасно и конкретно на I конгресу антифашистичке омладине Србије. Поставио га је најмеродавнији за то, највећи пријатељ и учитељ омладине Србије и читаве Југославије, друг Тито.

Задаци које је друг Тито тада поставио омладини Србије најбоље показују које место треба да заузима наша омладина (и њене организације) у народно-ослободилачкој борби (и народно-ослободилачком фронту).

Др. Благоје Нешковић
секретар Извршног одбора ЈНОФ-а

Које је то место, који су то задаци?

Нашој омладини је место у првим борбеним редовима нашег народа. Она је била до сада у првим редовима на фронту, она је у првим редовима борца против окупатора и његових помоћника у окупираним деловима, она је у првим редовима фронта рада за обнову ослобођених али опустошених крајева.

Омладина је најплеменитији део (и то део) нашег народа. Не може се замислити народно-ослободилачка борба без учешћа наше омладине у њој. 70—75% бораца у Народно-ослободилачкој војсци су омладинци и омладинке! Историјске тековине народно-ослободилачке борбе у првом реду су дело наше омладине. Зато друг Тито, говорећи о српској омладини и каже:

„Свуда је она била у првим редовима. Достојно се показала, као достојна наследница својих предака, српских устаника, српских хероја."

Не поставља се питање за сву омладину Србије где треба да буде њено место. То се питање поставља само за један њен део. Несумњиво је да окупатори и издајници нису успели да фашизирају српску омладину. Логор у Смедеревској Паланци, та гестаповска, перфидна „школа", није успела да фашизира српску омладину која је била подвргнута садистичким методама немачких шпијуна. Телата српског народа. Врло мали део омладине Србије био је заведен од издајника. Отпор највећег, огромног дела српске омладине противфашизације био је могућ захваљујући оном делу омладине, која је крчила с пушком у руци, у партизанским одредима, у славним пролетерским бригадама, пут свој осталој омладини у борби против окупатора и издајника. Та херојска омладина, заједно са омладином која се борила на окупираној територији, по затворима и логорима, резервисала је часно место за сву осталу српску омладину, часно место у првим борбеним редовима нашег народа. Оној омладини, која до сада није активно учествовала у народно-ослободилачкој борби или која је била заведена од непријатеља, треба показати то часно место.

Висока оцена Врховног Команданта, Народног хероја маршала Југославије друга Тита, обавезује сву омладину Србије на залагање свих својих снага у решавању проблема које рат поставља пред наш народ.

Да би српска омладина заузимала и даље то часно место, мора предњачити у борби против фашистичких окупатора и његових слугу.

Друг Тито је поставио задатке српској омладини на I Конгресу омладине Србије. Омладина се одазвала позиву друга Тита и приступа остварењу тих задатака. И овог пута омладина Србије показује високи степен националне свести и најуже повезаности са интересима народа. Док и данас има „чекалица", дотле омладина с песмом иде у борбене редове наше Народно-ослободилачке војске, с младалачким жаром приступа обнови земље, у *армију рада*, како је рекао друг Тито на I Конгресу омладине Србије.

Један од најкрупнијих задатака, који је омладина до сада часно испуњавала, а који треба да наставе с највећим жаром оне хиљаде нових омладинаца које тек улазе у борбу, јесте учвршћивање искованог братства и борбеног јединства српског народа са осталим народима Југославије.

Друг Тито, обраћајући се омладини Србије, одаје јој високо признање у завојевању несумњиво највеће тековине народно-ослободилачке борбе:

„Омладино Србије!

Ја сам срећан што вам могу ово признати: била си носилац оне велике наше идеје братства и јединства народа Југославије".

Омладина је смена и подмладак нашег народа! Како се буде данас, у ватри оружане борбе и обнове земље, васпитала и преваспитала наша омладина, таква ће бити и будућност српског народа. На омладини Србије је да се кроз борбу за ослобођење и обнову наше земље васпита у духу те велике идеје братства и јединства свих Јужних Словена, братства и пријатељства са свим суседним миролубивим народима Балкана и да, као део нашег народа, усади дубоко за вечна времена ту препородилачку идеју у његово тело. Јер има Срба, и то честитих Срба, који у народно-ослободилачком покрету виде свој покрет, али који су седели из разних разлога до сада по страни народно-ослободилачке борбе, који су на разне начине затровани клицом шовинизма.

Омладина Србије, као и читав народно-ослободилачки покрет, не потцењује велике напоре и огромне жртве, које су раније српска покољења дала у борби за национално ослобођење Срба и за велику идеју братства и јединства са осталим јужнословенским народима.

Нису „великосрби" они српски устаници и српски хероји из прошлости, који су дали своје животе за национално ослобођење и братство са осталим јужнословенским народима, већ су „великосрби" они реакционари, који су искоришћавали праведну борбу српског народа у своје реакционарне шовинистичке циљеве.

(Наставак на другој страни)

(Наставак са прве стране)

Наша омладина, као достојан наследник тих српских устаника и хероја, неће дозволити да се понови погрешка из прошлости, да ти реакционари ослабе исковано братство и јединство српског народа са осталим народима Југославије.

Српска омладина, у коју није усађена клица шовинизма, зна да нема опстанка Србима, без поштовања националних осећања и државне самосталности осталим народима у демократској федеративној Југославији.

Може ли се Македонија сматрати као део Србије, када је народ Македоније кроз своју народно-ослободилачку борбу у заједници са осталим народима Југославије задобио своја национална права и државну самосталност у демократској федеративној Југославији? У Србији ће се наћи људи који „признају" Македонцима право на самосталност, али му не признају његову — македонску националну свест и томе слично.

Какав је смисао оваквих мишљења?

Оваква мишљења у суштини се своде на непризнавање македонском народу националних права и државне самосталности. Јер, шта значи када Срби „полажу цима националне свести? Значи да Македонци немају *македонске* националне свести, али да имају српске или бугарске националне свести, тј. да су они Срби или Бугари а не Македонци!

Они, који овако мисле, не виде да у суштини желе да се врати оно „старо", које они у ствари (можемо веровати) не желе.

Они неће да виде да је македонски народ, заједно са српским и осталим народима Југославије с пушком у руци освојио своја национална права у борби против немачких и бугарских фашистичких окупатора и њихових слугу и да је одлучио да та своја стечена права задржи уз државну самосталност у заједничкој држави равноправних народа, у демократској федеративној Југославији. Тако је и дошло до историјске одлуке Другог заседања АВНОЈ-а о демократској федеративној Југославији.

Ко је желео да се бори за национална и демократска права српског народа, не може а да не призна иста таква права свим народима Југославије, поготову када су их они стекли у заједничкој борби против заједничких непријатеља, фашистичких окупатора и њихових помагача.

Омладина Србије савладаће све шовинистичке клице ако се и даље буде васпитавала у духу велике идеје братства и јединства народа Југославије у свим приликама, у борби на фронту против фашистичких окупатора и његових помагача, у раду на обнови земље, у претварању речи у дела, прелазећи из прича о братству на стварно братство које сада треба да се огледа у помоћи пострадалим крајевима Југославије.

Омладина Србије ће до краја испунити ове крупне задатке само тако ако се буде увек осећала као нераздвојни део нашег народа.

Друг Тито је позвао омладину Србије у Јединствени народно-ослободилачки фронт, у Народни фронт, јер је он спасао Југославију и наш народ од пропасти, „јер је то партија у коју се слива сва родољубива омладина, јер је то партија свих поштених Југословена од младости па до даљих зрелих година, а ко неће такву организацију, значи да он не жели добро својој омладини и да не жели добро својој отаџбини".

Према томе, задаци који стоје пред нашом омладином, одређују и однос њеног УСАОС-а према Јединственом народно-ослободилачком фронту. Тај однос је исти као однос српске омладине према српском народу. УСАОС, и ако самостална организација, је нераздвојни део Јединствене Србије, јер већина омладинаца, а по могућству и сви, треба да се налазе и у њему, да се слију у Јединствени народно-ослободилачки фронт.

Б. Нешковић

ВОЈНО-ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД

Довршавајући потпуно ослобођење Србије, трупе Народно-ослободилачке војске спојиле су се са трупама које оперишу у Источној Босни. Мрвећи жесток отпор Немаца на Дрини на јуриш је заузет Зворник. Велике снаге наше војске, које су до сада биле ангажоване у борбама за Србију, ослобођене су сад за претстојеће операције ослобођења Босне и осталих крајева наше земље. То је чињеница коју ни непријатељ, дајући огорчен отпор, није потцењивао. У долини Дрине изоловане немачке групе узалудно су покушавале продор. Задајући им огромне губитке у људству и материјалу, наша војска систематски довршава њихово уништење. Други крупан успех, у току ове недеље, постигле су црногорске јединице заузимањем Подгорице, која располаже модерним аеродромом, што ће у многоме олакшати операције наше и савезничке авијације. У Срему, на сектору Винковаца, се наставља жестока рововска војна. Огромна минска поља и жичане препреке штите прилаз граду. Немци огорчено бране Винковце, јер су свесни његове огромне важности за одржање пруге Брод—Загреб, пруге којом извлаче своје осакаћене трупе из Босне, Херцеговине, Црне Горе и Санџака.

ПРОДОР У СЛОВАЧКУ

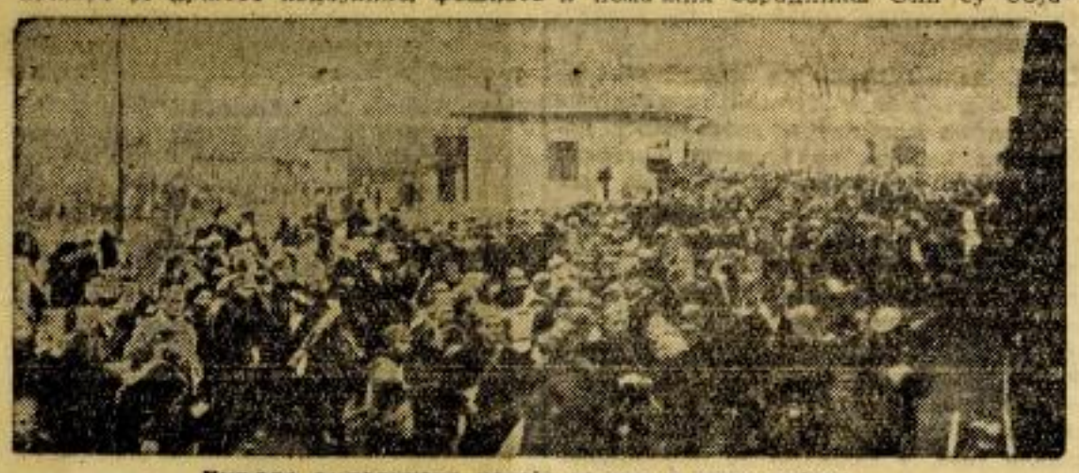
Трупе II Украјинском фронта маршала Малиновског извршиле су дубок продор у Словачку са југа, приближавајући се Кошицама, важном железничком чвору који штити прилаз Братислави и Бечу. На појединим тачкама фронта у Словачкој трупе Црвене армије удаљене су свега сто километара од пољске границе. На тај начин, немачким снагама у источној Словачкој прети опасност потпуног опкољавања. Постоји могућност да снаге Црвене армије у свом снажном офанзивном полету, и без заузимања Будимпеште, продру на територију Аустрије, оне Аустрије која је фамозним „аншлусом" 1938 постала прва жртва хитлеровских завојевача.

НЕМАЧКА ОФАНЗИВА НА ЗАПАДУ

На западном фронту, на сектору I америчке армије почела је брижљиво припремана офанзива Немаца. Немачке снаге фон Рундштета на ширини од 80 километара извршиле су продор у Белгију и Луксембург у дубину од око 30 километара. Немачка офанзива има двоструко значење. Прво, она је покушај да се парализе савезничка офанзива у жиле куцавице немачке ратне индустрије, сарско и рурско подручје. Друго, она има за циљ да подигне морал немачког становништва, утученог сталним неуспесима и отступањима. „Лабудова песма" хитлеровских генерала може се завршити врло рђаво по Немачку. У току су противмере савезничког Врховног штаба, док војни коментатори савезничке штампе предвиђају да би се битка, започета офанзивом фон Рундштета, могла претворити у пораз и коначни слом немачког западног фронта.

ЕНГЛЕСКИ РАДНИЦИ ТРАЖЕ ПРОМЕНУ ВЛАДИНЕ ПОЛИТИКЕ ПРЕМА ГРЧКОЈ

Херојска борба грчког народа и даље је у центру пажње светске јавности. Сви покушаји да дође до компромиса између ЕАМ-а и генерала Скобија су пропали. Услови генерала Скобија, да грчка народна војска ЕЛАС обустави отпор у Атини и Пиреју, као и да положи оружје, су одбијени од стране ЕАМ-а, након чега су отпочеле још жешће борбе, у којима узимају учешћа и британски ракетни авиони типа „Бофајтер". Радио станица Слободна Грчка упутила је проглас грчком народу у коме се каже: „Папандреуова држава је држава издајника, фашиста и немачких сарадника. Они су објавили рат грчком народу. Енглези немају моралног оправдања за овај рат против грчког народа, против једне савезничке земље; упркос њихових тенкова и авиона, ми можемо и морамо се борити против њих до коначне победе". 150.000 радника бродоградилишта и фабрика авиона у Шкотској, на протестним демонстрацијама, изразило је своје незадовољство према владиној политици у Грчкој. Енглеска штампа упорно инсистира на предлогу да се нађе компромисно решење сукоба у Грчкој. Тако лист „Обсервер" између осталог пише: „Очевидно је да ми овде имамо посла не са упадом разбојника са планине, већ са организованим политичким покретом, који има за собом подршку народа", и наставља: „Нема сумње да би снаге ЕЛАС-а временом могле бити натеране на безусловну предају, ако се довољно британских трупа и оружја одвоје од борбе против Немаца и пошаље у Грчку. Али цена такве победе била би висока, не само по жртвама, већ и по одјецима у нашој земљи и на страни. Она се свакако не би могла извојевати без озбиљних радничких нереда у овој земљи. Она би могла разбити владину коалицију, могла би озбиљно повредити наше односе са Сједињеним Државама."

Хиљаде омладинаца чекају да иду у нашу војску

ПРИЈАТЕЉСТВО СОВЈЕТСКОГ САВЕЗА И НОВЕ ПОЉСКЕ

У последње време светска штампа је доста писала о Пољској. У британском Парламенту је вођена читава дискусија, а претседник владе Черчил је држао тим поводом говор, посвећен пољском проблему. Исто тако и претседник САД Рузвелт је дао једну изјаву по питању Пољске. Оно што још увек за многе претставља „проблем", за пољски народ више не претставља. У вези с тим у једном од прошлих бројева „Борбе" каже се: „У међуславенским односима руско-пољско питање сматрало се за најтеже и најкомпликованије. Оно је многима изгледало нерешљиво. Али народ Пољске и СССР-а је лако решио то питање. И то решење је прихватљиво и за пољски народ и за народе Совјетског Савеза. Оно ће послужити као основица за изградњу срећне будућности Пољске, за изградњу трајних, пријатељских односа између пољске и Совјетског Савеза". Заиста, кад народи преко својих правих народних претставника решавају један спор, онда је сигурно да ће да дође до споразума, онда је сигурно да ће тај споразум да буде трајан и чврст. Сви покушаји реакционарне клике пољских емиграната у Лондону, да омету тај споразум су пропали. Пољски народ им је дао најбољи одговор још јачим збијањем својих редова око лублинског Комитета народног ослобођења. Својим демократским програмом, чишћењем земље од издајника и помагача окупатора, спровођењем аграрне реформе, којом се сељацима дели спахијска земља, Национални комитет ослобођења Пољске стекао је симпатије и подршку широких народних маса, које све више захтевају да се он претвори у привремену владу независне демократске пољске републике.

I КОНГРЕС АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ ВОЈВОДИНЕ

Омладина слободне Војводине, први пут у својој историји, слободно и поносно састаће се 27-XII-1944 год. на свој I Конгрес. У историји борбе наших народа, засебно величанствено поглавље припада сремским партизанима као и целој Војводини. Априлска катастрофа Југославије учинила је Војводину пленом неколицине џелата: Хитлера, Хортија, Павелића, Недића, да сва патње војвођанског народа учине још већим четници Михајловића. Страховит терор претрпео је народ питоме Војводине. Преко 4.500 од Хортијевих џелата убијених у Новом Саду, масовна клања у Бачкој, Банији, хиљаде стрељаних од Немаца у Срему, попаљена села, опљачкана имовина и кон-

Плакат за I конгрес антифашистичке омладине Војводине

центрациони логори, то је трогодишњи биланс владавине фашиста и њихових паса — домаћих издајника. Али, народ Војводине има и свој други биланс: херојску, непомирљиву и под најтежим условима војевану трогодишњу борбу за своје ослобођење, за слободу целе Југославије. Борба сремских и фрушкогорских партизана, њихово одолевање толиким непријатељским офанзивама и прелази преко Саве, претстављају, у историји партизанског ратовања, класичан пример „да партизанска борба није нужно везана за извесне географске предуслове — планине, већ да је тај облик ратовања могућ свуда, где народ има такву борбену свест и морал, као што је то имао народ Војводине.

Поносан је народ и омладина Војводине што је армији маршала Тита дао XII корпус НОВ и безброј хероја палих и живих, као и велики број руководиоца народно-ослободилачком покрету. У заједничким борбама, које су водили војвођански борци у Босни, Црној Гори, Србији и Срему искивало се братство Војводине са свим народима Југославије. Братство војвођанског и српског народа у тешким заједничким биткама за слободу и стварање нове равноправне, срећне заједнице југословенских народа још се више учврстило и органски нас повезало.

Омладина Србије неће жалити жртве да се учврсте тековине наше борбе, које гарантују слободу и равноправност народа Војводине у оквиру демократске, федеративне Југославије. Велико такмичење, које се данас спроводи између омладине Војводине и Србије, још чвршће повезује нашу омладину и каналише наше напоре за добро свих југословенских народа.

I Конгрес омладине Војводине још ће више учврстити јединство војвођанске и српске омладине, и још правилније поставити решавање оних великих задатака који се постављају пред омладину Србије и Војводине.

I Конгрес Војводине биће још један важан допринос братству и јединству југословенске омладине, биће нов напор омладине Војводине за што брже ослобођење свих наших народа и изградњу нове домовине демократске — федеративне Југославије.

У то име омладина Србије жели својој младој војвођанској браћи срећу и успех у раду њиховог I Конгреса!

ШИРИМО НАШ УЈЕДИЊЕНИ САВЕЗ АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ СРБИЈЕ

За последња 4 месеца Србија је добила сасвим други изглед. Омладински покрет у Србији се огромно изменио. До пре 4 месеца у Србији је владала четничка кама и окупаторска чизма. Омладина се окупљала на малим, уским конференцијама, а мало је срезова и општина где се омладина могла окупљати на већим зборовима. Тешки услови за масовни рад оставили су свој печат и на руководиоце омладине. И онда када је земља ослобођена и када су створени сви услови за широки рад међу омладином, многи руководиоци омладине се нису снашли у тим промењеним условима. Многи су патили од пређашњих навика и начина рада. Припреме за I Конгрес антифашистичке омладине Србије у многим окрузима су прилично покренуле омладину. Сам Конгрес, његов ток, одлуке и учешће скоро 2.000 делегата из свих крајева Србије је силно деловао на српску омладину. Повратак делегата на терен одмах се осетио. Осетила је то наша народна власт, осетио је то фронт, наша Народно-ослободилачка војска.

Наш Уједињени савез антифашистичке омладине Србије после Конгреса се нагло јача и шири. У крајевима где се он организационо није до Конгреса био оформио, после Конгреса просто спонтано ниче. (Јагодина). Омладина схвата УСАОС као свој покрет, преко кога организовано помаже напоре нашег народа. Свуда се одржавају среске и месне конференције УСАОС-а. У многим окрузима су одржане и окружне конференције, док се у осталима припремају. Свуда омладина активно учествује у формирању УСАОС-а. Конференције УСАОС-а где се бирају секретаријати и широки одбори су често бурне, што доказује да је омладина дубоко заинтересована за рад у свом Уједињеном савезу. До сада су одржане окружне конференције у: лесковачком, топличком, крушевачком, врањском, пиротском, зајечарском, крагујевачком и ваљевском округу, док се у осталим окрузима припремају.

До сада одржаним среским, месним и окружним конференцијама може се приметити, да су много учиниле на популарисању УСАОС-а, на заталасавању и активизирању омладине, на ширењу и учвршћењу УСАОСа. Наши срески, месни и окружни одбори УСАОС-а у организацији свих ових конференција задобијају велика организациона искуства, што је од велике важности за будући рад и развој омладинског покрета.

Али све те конференције су испољиле и извесне слабости. Скоро све конференције су доста аљкаво и на брзину припремане. Те слабе припреме се огледају негде у малобројности учесника на конференцији, (незаступљена су сва села), негде се оне огледају у слабим рефератима и дискусијама, негде у слабим техничким припремама. Једном речју свима недостаје довољно припреме како материјала који ће се изнети тако и омладине која треба на њима да учествује. У том погледу наш I Конгрес је дао богата искуства, ма да није ни он дао оно што се сва може дати. Али оно што се не сме допустити то је да се приликом бирања одбора УСАОС-а не води рачуна да у њих уђу такви омладинци, који ће заиста претстављати сву омладину. Обично у одборе уђу само најактивнији и најборбенији антифашисти, док они мање активни, а утицајни и познати не улазе у те одборе, што пасивизира један број омладине. У многим местима има познатих спортиста и других који би требало да уђу у одборе УСАОС-а, како би и њих активизирали на раду у УСАОС-у.

Све среске, месне и окружне конференције су у извесном смислу мали конгреси и њих треба тако и спремати и тако одржавати.

Крутост у раду се огледа на пример: када многи секретаријати УСАОС-а хоће да сву омладину у свом реону окупе у Омладински дом и преко њега. Међутим у Омладински дом долази само један део омладине, а други део, и то већи, неће да долази из разних разлога. Прво, ту греше сви секретаријати и не схватају шта је заправо Омладински дом. Омладински дом није нека организација која треба да обухвати сву омладину, већ дом где се окупља омладина. Да би обухватили сву омладину треба поћи и тамо где се она налази, по кућама, по улицама итд. приближити јој се, видети како она мисли о појединим стварима и окупљати је не само на круте и званичне конференције, већ на уже и обичне свакодневне дискусије о појединим проблемима. Даље, треба омладину посећивати по кућама и улицама, по фабрикама и селима, разговарати са њом о појединим акцијама и активизирати је за те акције. Није, као што многи секретаријати мисле, окупљен само онај део омладине који свако вече долази у Омладинске домове, већ је у УСАОС-у сва она омладина, која учествује у разним акцијама на разне начине, макар да чини најситније услуге.

Наши секретаријати и одбори УСАОС-а често расправљају питање обухватања све омладине која је необухваћена. Обично се води дискусија да сву омладину можемо окупити преко већ постојећих форми рада. Истина је да су постојеће форме рада до сада окупиле један велики део омладине, али треба развијати према условима, приликама и потребама и нове форме рада. Иницијатива за њих треба да потиче одоздо, од маса. Само најразличитијим формама ми ћемо моћи да окупимо сву омладину. Јасно је само по себи да ћемо свим тим формама дати пуни садржај, повезати их са циљем и задацима нашег УСАОС-а.

У Србији се формирао Уједињени савез антифашистичке омладине Србије у омладинкси покрет, само да би он стварно био оно што од њега очекује наш народно-ослободилачки покрет, он се мора још много јачати, још развијати, он се не сме ничим одвајати од општег народно-ослободилачког покрета. УСАОС ће окупити сву омладину, стотине хиљада младих и биће огромна сила, ако његови секретаријати и одбори буду правилно схватили његов карактер, буду еластични у раду и увек имају пред собом јасне перспективе.

Д. С.

БРАТСКА БУГАРСКА ПРИМИЋЕ НА ИЗДРЖАВАЊЕ 10.000 ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ДЕЦЕ

На иницијативу бугарске Централне омладинске комисије, влада Отаџбинског фронта, преко свог Министарства социјалне политике, примиће око 10.000 југословенске деце, која су жртва рата.

Братска бугарска омладина која спроводи организацију ове велике и значајне акције, чини велику помоћ оним хиљадама наше деце, чије су куће попаљене, родитељи поубијани од стране разбојничког окупатора и домаћих издајника народа. Чињеница да долази зима, да наша народна власт нема довољно могућности да збрине ову децу, ово прихватање и помоћ братског бугарског народа, долази у прави час.

Организацију испоруке и смештај деце спровешће наш Уједињени савез антифашистичке омладине. Деца ће бити размештена по Бугарској, према могућностима смештаја. Повереништво социјалне политике при Националном комитету ослобођења Југославије даће потребан број лекарског особља, док ће потребан број васпитача дати Уједињени савез.

Примаће се првенствено деца из крајева који су највише пострадали и чије су могућности за издржавање најслабије. Пре одласка сва ће деца проћи кроз лекарски преглед, јер ће се слати само здрава деца. Организација прикупљања деце већ је почела. У Централном одбору УСАОЈ-а налази се делегација бугарске омладине која има задатак да заједно са нашим одбором за слање деце организује испоруку и смештај деце преко бугарског одговорног органа.

Пошто су деца која треба да иду у Бугарску скоро гола и боса, а Бугарска нема могућности због недостатка тих потреба да нам помогне, то се пред омладину и народ Србије ставља у задатак да одмах са своје стране помогну у оделу и обући ову децу. То је данас дуг према жртвама, невиним и најмлађим жртвама рата.

Омладинске организације морају се са своје стране заложити свим снагама да се ова акција што брже и што успешније обавља.

Напомене о раду с пионирима

Симболична је љубав наше деце — пионира према нашој војсци, маршалу Титу и новој домовини. Спонтано и масовно деца су заволела нашу војску. Некада и у селима и градовима где је владао непријатељски утицај, чим би дошли партизани, деца би им слободно, одмах прилазила, и брзо их заволела. Редак је и непознат случај да су деца издала партизане. Напротив, она су их чувала и обавештавала. Није усамљен случај пионира из Буковине испод Јастребца, коме су четници завезали очи као да ће га стрељати, а затим пуцали поред главе да призна где су партизани. Пионир се није ни тада уплашио, нити је ишта рекао. Или случај пусторечког пионира, који, када су дошли фашисти у село, бежи, док у њега пуцају и говори: „Ја се жив не предајем фашистима". И онда, када су га ранили у ногу, он се тако рањен одвукао до телефонске линије и помоћу два камена, туцајући, прекинуо везу. Када су га после рањеног нашли другови, прво што је рекао било је: „Ја сам се осветио, није ми жао што су ме ранили". Љубав деце према партизанима дежи у осећању те деце, да их партизани воле и да су партизани у свему бољи од друге војске, као и у сазнању да се партизани боре за слободу, против Немаца и осталих издајника, који су у њихове душе унели осећај страха и ужаса. Уз то и херојство партизана привлачи и одушевљава дечју машту, те отуда и велика борбеност код наших пионира.

Сада, када је наша земља ослобођена, могућност и потреба за што масовније организовање деце у савез пионира и систематског, интензивног рада са њима, постаје један врло важан сектор рада одбора Уједињеног Савеза. Мало или нигде нема одбора УСАОС-а где нису организоване чете, батаљони или бригаде пионира. Али то није довољно, то је врло мало према маси неорганизоване деце. С обзиром на чињеницу да због ратног разарања школе не раде и не могу одмах сауда прорадити, питање прихватања, организовања и васпитавања те деце у савезу пионира, поставља се као хитан задатак омладинским организацијама. Већина одбора УСАОС-а не поклања довољно пажње пионирима или због свог неправилног рада не постизава жељене резултате. Има доста случајева где су деца просто разочарана. Такво стање мора се што пре ликвидирати. Онде где још нису прорадиле школе, пионирске организације морају их заменити, односно пружити деци онај, за њихово правилно развијање нужан, васпитни материјал. А онде где су прорадиле школе, и када прораде, пионирске организације морају употпунити васпитање деце уношењем оних елемената, које има наш омладински покрет, — те тако деци дати шире васпитање, у духу Народно-ослободилачког покрета. Поред тога пионирске организације треба да припреме и васпитају децу, како би што боље учила — уливајући им у свест да они то раде за нашу нову домовину.

Руководиоц пионира мора имати извесних моралних и интелектуалних квалификација, као и педагошко разумевање за тај рад. Основна је и нужна ствар да деца осете разлику између бивше школе и односа наставника у њој, од поступка пионирског руководиоца и живота у пионирској јединици.

Васпитање пионира треба поставити на озбиљну основу. Треба децу убедити у озбиљност данашњих догађаја, али водећи рачуна да се то на њима приступачан и разумљив начин тумачи, како би деца правилно разумела, и како се не би унела пометња у њихов душевни живот.

Основни васпитни елементи које треба развијати код пионира јесу: љубав према слободи, новој домовини Југославији, Народно-ослободилачкој војсци, Маршалу Титу као вођи наших народа; љубав према нашој браћи Хрватима, Македонцима, Словенцима, Црногорцима, Босанцима. Затим према братском СССР и Црвеној армији и савезницима. Све то развијати кроз примере и поткрепљавање убедљивим и за децу разумљивим материјалом. Развијати код пионира племениту мржњу према убицама деце и њихових очева и мајки, Немцима, усташама, четницима и остали издајницима. На тој основи поставити све остале задатке. Кроз то и за то учити децу да раде и да уче. У много случајева прети опасност да се пионирска организација претвори у неку дечју војну организацију, која прави само дрвене пушке и марширa кроз град као нека дечја војска. Таквим радом, не само да се деца погрешно васпитавају, већ се и женској деци сужава могућност масовног организовања.

Децу треба васпитавати у духу рада и борбе. Али све што наша деца раде или када им се поставља задатак треба их убеђивати да то они раде за нашу војску, за нашу нову државу, друга Тита и слободу. Треба пионире убедити да су и они корисни и да и они помажу ослобођење нашег народа.

Пионирима треба омогућити и дати и забаве. Никада не заборавити да су то деца која по закону свога развитка морају, да би се правилно развила, проћи кроз фазу игре. Игру и песму треба тако поставити да што више њих или сви учествују у њој. Треба се трудити да и она добије виши васпитни смисао, и унети нове елементе који ће игри и песми дати један одређен смисао. Нужна је ствар код деце развијати самодисциплину и организованост, али водити рачуна да све то, као туторски, староучитељски став не спутава развијање иницијативе, и корисних индивидуалности код појединаца. За све то потребно је напредно удубљивање и уживљавање у дечји живот и свест.

Што масовније организовање и правилно васпитање наших пионира, значи нашој новој држави, демократској федеративној Југославији, одгајити омладину која ће бити способна за прихват и извршење све задатке који буду пред њу постављени.

Жртве траже освету!

У свом беспомоћном бесу уништавања свих поштених српских родољуба, кољаши су као и свуда, тако и у Тимоку примењивали најсвирепије методе мучења и убијања, у чему су превазилазили и саме Немце. У своју команду, која се налазила у селу Вини, довођили су свакодневно у затвор по 10—15 људи, од којих је већина слата на »везу у Москву«, како су они говорили за оне које су убијали.

Дражини кољаши на послу

Један млади железничар, који је дошао у село које су они држали, да купи намирнице, био је осумњичен као партизански курир и стављен на муке да би признао своју везу са партизанима. Осам часова је трајало мучење, а он је све мирно подносио. Кад су га повели на стрељање, узвикнуо им је: »Удрите гадови, напите се српске крви, али нећете за дуго! Живео Тито! Живели партизани!«

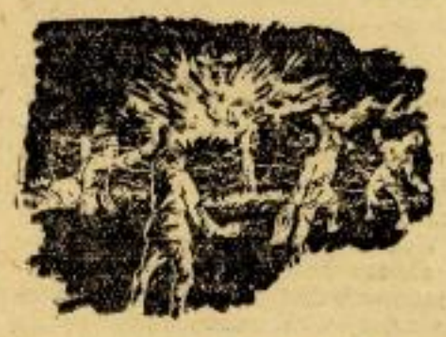
Тако су капетана Душана Филиповића из Књажевца два пута денунцирали да би га натерали да им приступи, али кад је он то одбио, затворили су га и после вишедневног мучења извели на стрељање. Кад су хтели да му вежу очи, он је скочио у раку и узвикнуо: »Народни официр не умиру са везаним очима! Пали!«

Али они се нису задовољавали само појединачним убиствима, већ су приступали и групном убијању. Тако су, да би искалили свој бес због пораза у селу Дебелици, заклали 12 најпоштенијих сељака.

Јеремије Станојевић

Тако се бори III Српска ударна бригада

„Другови, у највећој тишини, десетина по десетина, друг за другом, пребаците се преко друма, наставите концентрацију и нападните иза леђа непријатеља!" — завршавају команданти II и III батаљона III Српске НОУ бригаде. По тамној ноћи батаљони код Матарушке Бање газе у воду и одмах почињу прелаз. Киша лије, а неколико метара од реке тутње шестом немачки тенкови и камиони. Шум воде помаже, јер се не чује бука оружја. На другој обали прибирају се уморни борци, док им кроз мокре шињеле избија пара од зноја. Пажљиво гледа изоштрено око борца немачки камион, који пролази испред њега. „Их, само да ми је једну бомбу или рафал!" — шапће он, трудећи

се да савлада жељу. Машина за машином пролази. Размак је једва 10 метара, али довољан је за храбре људе.

Скок „за секунд рефлектори осветле борца, но он успева да умакне. И тако један по један између камиона „на дохват митраљеза, који зуре из куполе тенка, кроз смртоносну светлост фарова, десетине, чете и батаљони успевају без жртава да прођу, а унезверене очи Швабе испод шлемова покушавају да реше загонетку: „Какви су то људи који претрчавају друм?" Далеко иза комуникације, кратко саветовање и напад. Два моста лете у ваздух, бункери не могу да одоле нападу храбрих бомбаша, а 70 мртвих и 30 рањених фашиста биланс су само једнога дана. 22 новембра извештај Врховног штаба НОВ и ПОЈ је гласио: „ПРЕСЕЧЕНА ЈЕ КОМУНИКАЦИЈА РАШКА—КРАЉЕВО".

У самој станици Матарушка Бања заплењено је 7 тешких топова са муницијом. Упињу слаби вочићи да извуку челичне гранате из блата, а снажне руке бораца помажу. За који сат гудили су наши топови са брда и разбијали фашистичке колоне, које су отступале.

У селу Врдилима 68 опкољених фашиста неће да се преда и „шарцн" чине своје.

Миодраг Вучевић, помоћник политкома II чете III батаљона јуриша на челу своје чете. При снажном налету убија 3 Немца. Непријатељски митраљези са прозора кућа бране прилаз. Миодраг успева да убаци у две куће бомбе, а његов „шмајсер" тачно погађа циљ. При опкољавању треће куће млади соко кликће — „Напред, другови, за слободу, за Тита!" — и покошен пада, а батаљон још жешће јуриша и свети пале.

★

Пуше се хладњаци митраљеза од силне ватре.

„Ух, брате, ово гори земља", рукавом брише зној уморни борац и притеже јаче кундак, а уморне руке помоћника једва достижу да убаце шаржер. Ватра несмањеном жестином траје од јутра. Прогони се непријатељ, који на неким местима покушава да да јачи отпор.

— „Нећеш, мајчин сине, овуда!" — бомбама дочекује Немца Станко Анђелковић, десетар III чете III батаљона и одбија противнапад.

Борба достиже кулминацију. Пушка, па чак и бомба више не вреде, јер је размак једва један корак. Станко се одједном налази опкољен. Пет Швабе исцерена лица јуришају. Секунд размишљања одлучује план напада, а снажне руке спроводе замисао у дело. Докопао је првог Швабу, млатнуо са њиме другог и одједанпут се нашао пред свирепим Прусем закрвављених очију. — „И њега!" — шапну усне и две снаге ропчући ваљају се као клупче по земљи. Шваба је јачи. Успева да обори Станка на земљу. У бесу успева да извади мали перорез и почиње да га боде по телу. Станко се налази у врло незгодном положају. Швабе избуљених очију удара где стигне. Ножић се прервија при ударцу о слепоочнице. Станко је при крају снаге. — „Пуцај, уби скота, макар и мене погодио!" — виче он другу, који му прискаче у помоћ и допушта Шваби да га овај потпуно притисне уз земљу. Пуцањ и Пруске шапе попуштају. Станко раскрвављен, тетура смејући се у превијалиште. — „Пронађи ми и сачувај ми друже онај криви нож, за успомену!"

На целом делу фронта трају несмањене борбе прса у прса. Узалуд покушавају опкољени Немци да изнуде пролаз. Зид храбрих јунака III батаљона осујећује план непријатеља. Често по 3—5 Швабе јуриша, на једног нашег борца али они ипак издржавају. Пред Јову Јоцића, борца II чете III батаљона испадају изненада три Немца. Растојање је тако мало да се нема времена пуцати. Шваба чак успева да зграби пушку. Кратка борба у којој учествују чак и ноге. Вешти покрет, секунд присебности и пуцањ. Један је већ пао, али опасност још није прошла. Два су још бешње јуришала.

— „Најбоље је кундаком!" — севнула је мисао, а руке су чврсто докопале цев док је кундак чинио своје. Снажно замахнут ударац усмртио је и осталу двојицу.

Од села до села, од шумице до шумице, полако, стално под борбом прса у прса, наши напредују. Врше се бочни удари на Чачак.

Разграђени, полуисечени јабучар, са лешинама надутих коња и остацима изгорелих камиона, изброздан, тек напуштеним, приврсмено ископаним рововима, то је поприште борбе у селу Прогорелици. По крову напуштене штале дубују метци, а откинуто комаће цигли татковље пада по борцима. — „Ура!" започето негде са врх села, наставља се низ падине преко пропланака ка другу, којим Немци покушавају да се извуку. Под једном страном крај потока, опкољена већа група Немаца неће да се преда, а наши све јаче нападају. У страшном и брзом налету, не доспевају неки да отшрафе бомбе, него, чврсто их стегнувши у песнице, бију Швабе по глави, а лешеви се гомилају.

— „Наш Мања је најбољи митраљезац у батаљону." — поносе се борци са Италијаном Мањом, десетаром II чете III батаљона. Препричавају се приче о његовој храбрости. Чувен је у целој бригади — „он увек прави јуриша, а то последњи отступа!" — дозикују борци. „У неколико борби, кад смо били потпуно опкољени, Мања је систематском ватром разбио обруч. Он је скроман и мирни борац. Од свега најмање воли свој „Шарац", кога са много љубави и воље, користећи кратко затишје борбе, чисти и подмазује. Исквареним српским језиком прича он о својој мајци, која је остала у градићу Фрозињоне, док је њеног сина фашизам отерао у рат. — „Ја се поносим што сам југословенски партизан и што ми се дала прилика да бијем фашисте" — завршава он и води другове у нови напад, увек први у нападу и увек последњи у оступању.

Чувени су бомбаши III батаљона III Српске НОУ бригаде. Њихова храброст и спремност служи као пример свим осталим батаљонима у бригади. Сви су они омладинци — Скојевци. Од Сталаћа, Браљине, па преко Ибра до Чачка, нема тог бункера, којег они не би ликвидирали. Чувен је Петар Митровић, руководилац III батаљона. Чувен је, јер се при сваком јуришу налази најмање сто метра испред строја и његове бомбе прве отварају пут.

„Наш мали развојачник је мртав.

Из непријатељског бункера синуло је као киша. У рововима пуним воде припијали су се уз мокре и каљаве грудобране храбри борци. Митраљези из бункера су дозлогрдили. — Он се мора уништити, договара се руководство. Пузајући дном рова, кроз воду која допире до појаса, скупља се прва групица добровољаца који полазе у напад на бункер.

— „Ја хоћу да идем!" — говори 12-годишњи бомбаш IV чете II батаљона III Српске НОУ бригаде Мирослав Милошевић из Дедине.

— „Не можеш, друже, то је исувише напорно и опасно за тебе!" — одговара му командант.

— „Ма, ја морам!" у немом протесту шапћу усне „док затегнуте црте лица и чврсто стегнуте песнице сведоче о чврстој вољи малога бомбаша. После кратког размишљања створио је план: побећи непримећен и придружити се групи која напада. Он то и остварује, не питавши никога. Не може он да одоли жељи и да не пође — и зато се одлучује на овакав корак. Размак од неколико десетина метара између њега и групе савладава он великим напором. У расквашену иловачу пропадају његове ципеле, а ред бомби, које носи о пасу, притежу земљи као олово. Корак по корак, час пузећи, час трчећи, заобилазећи опасна места, стиже он на домак бункера. Његово мало тело приљубљено земљи, вешто искоришћавајући ма и најмањи заклон, приближује се непријатељу. Прва његова бомба — пала је у бункер. Један митраљез је престао да дејствује. Али има их још много.

— „Напред другови!" — ори се звонки глас малог бомбаша и нови талас бомби руши утврђено упориште. При бацању последње бомбе, кад се подигао иза заклона да добија замаха, захватио га је рафал скривеног гнезда. Последње „ура!" прешло је у шапат, да би се изгубило у ропцу, а млаз крви потекао је на уста

храброг малог бомбаша. Пао је он, који је толико пута гледао смрти у очи. Угасиле су се његове увек веселе очи, али је и бункер уништен. Непријатељ је истог момента покушао против-напад и другови су се повукли не успевши да извуку мртво тело које је остало у међупростору. Многа суза жалости клизнула је преко препланулог лица храбрих бораца, а највећа жалост погодила је Руса Николаја који је на оближњем сектору, са осталим храбрим красноармејцима држао положаје. Целог дана трајао је противнапад. Киша је лила, а рафали над главом, помешани с фијуком ветра певали су посмртну песму. Предвече, док су борбе још увек несмањеном жестином трајале, Николај је без питања пошао тамо где је немо покрет руке и тужни поглед вође групе показивао место Мирослављеве погибије. Куршуми су звиждали око њега. Претила му је опасност, али он се није осврнуо. А кад се касно у ноћи вратио, носећи на рукама свог малог мртвог друга, низ његово лице сливале су се сузе, а јецавн глас говорио је: „Наш мали развојачник је мртав!" Пажљиво га је унео у земуницу, поставио му главу у крило, а сузе су спирале последње трагове крви и земље.

Сутрадан, у заједничком јуришу, пред свима је гремео глас Николајев — „В перёд товарищи! За нашег развојачника!" Тога дана разбијено је више бункера, побијено је много Швабе, а увече, на обарју севале су Каћуше.

ЛИКОВИ ОМЛАДИНАЦА — ХЕРОЈА

Реци друговима да сам се добро држала

Било је то једне фебруарске ноћи 1942 год. Око пола 11 увече чула се ларма у логору — дошла је из Управе града група београдских средњошколаца.

— Улази, улази, брже! — дерао се увек пијани кључар Лала и пендрецима ударао већ пребијене девојке. Ушле су све, само се још ходником чуло стењање 16-годишње Радмиле-Малецке Јовић, која је била сва претучена, није могла ићи, једва се вукла ходником, док су је агенти шутирали и ударали.

— Брже! — дрекнуо је одвратни Лала и убацио Малецку у собу. Брзо смо је поставили да се одмори, њено тело било је црно и у пликовима од батина. Бубрези су били премећени, а на табанима дубоке ране на којима се хватала буђ. Имала је велику температуру. Али поред свега она се смешила на све и тражила очима неког по соби. Тражила је своју мајку која је још децембра 1941 дотерана у логор и која је била у овој соби. Али њена мајка није више била ту — стрељана је 17 децембра 1941.

— Маму су стрељали? — упитала нас је и не сачекавши одговор сама потврдила:

— Да, стрељали су је.

Било нам је тешко тога тренутка. Многима су потекле сузе при сећању на другарицу Десу Јовић која је на стрељање пошла са песмом. Малецка је тупо гледала по соби, у њеним очима није било суза, из њих је сијала борбена одлучност, из њих је сијала огромна мржња према насилницима.

Кад би је износили на превијање сретао би је Вујковић са својим уснама увек развученим у цинични осмех.

— А, ти си Малецка. Где ти је мајка и ујаци?

— Стрељали сте их — дрско му је одговарала Малецка.

— Шта, боли те? А кад си палила аутомобиле по улицама није те болело! Само мало да те прођу табани па ћемо и тебе да пошаљемо њима. Ха, ха, ха — смејао се Вујковић смехом лудака. Малецка га је гледала презирно и дрско у очи — она се није плашила смрти.

Често је Малецка лежала замишљена и очи би јој се замаглиле, али одмах за тим би се тргла и запевала своју омиљену песму, песму младости: »Поврај пута облак златног дима вије се...«

Њене мисли тада су биле далеко: код њених другова на слободи. Мислила је на своје најближе, на мајку, али није плакала, јер плакање није достојно ње. Мислила је она о слободи коју не може довољно разумети онај који није био у затвору.

Почетком марта 1942 год. Малецка је по први пут откако је у затвору могла сама ићи, табани су јој зарашћивали. Тих дана била је врло весела, а у њеној радости сви смо ми учествовали. Нико ни сањао није да ће кроз два-три дана Малецка морати да нас напусти, нико није могао помислити, да ће Малецка кроз два-три дана бити стрељана. Али дошао је тај дан.

5 марта 1942 год. у логор је стигао др. Јунг са својом жандармом из Управе града. Стигли су и блиндирани аутомобили са наоружаним недићевцима и Немцима. Знали смо — стрељање. Ишчекивали смо... и нисмо дуго чекали — кроз неколико тренутака већ је био у нашој соби Краус са Вујковићем. Почели су прозивати:

— Радмила и Смиља Јањић, Деса Петровић, Цана Марјановић, Ната Дугошевић, Радмила Јовић — аха, то, је она мала из познате комунистичке фамилије Стаменковића — говорио је Вујковић тумачу који је преводио Немцима. Сви су је гледали и чудили се њеном храбром држању, њеној прибраности. Са свима сам се опростила, али Малецкој нисам могла прићи. Гушило ме нешто у грудима, осећала сам да се са Малецком не би могла опростити без суза.

— Хајде излазите! — викао је Лала на вратима.

Малецка ме је звала и трчала према мени.

— Здраво драга Зорице, поздрави много све другове и реци им да сам се добро држала! — завршила је Малецка и изашла из собе да је више никад не видимо

И њу су, као и многе друге, стрељали у Јајинцима испод Авале.

Зорица Милосављевић

НАША ПОЗАДИНА - ФРОНТ РАДА

Радни батаљон у Голупцу

Радни батаљон у Голупцу дао је до 1 децембра 2728 радних часова. У среском расаднику целокупну жетву сточне репе обавио је радни батаљон.

Извођени су првенствено пољски радови.

Приликом великог пожара у месту радни батаљон је показао изванредну храброст и залагање. Целе је ноћи радни батаљон без предаха радно, све док пожар није био локализован.

Омладинско такмичење, у оквиру свенародног такмичења, примљено је са одушевљењем и већ је почело да се ради пуном паром.

Срез Таковски

Омладина Среза таковског ради на помоћи фронта. До сада је организовано 35 месних одбора УСАОС-а и 15 омладинских домова. Организоване су радне чете омладинаца и омладинки. Омладинке су дале за борце 80 пари чарапа и 20 пари рукавица. До сада је прикупљено 1350 кудеља вуне. Одржано је 18 прела на којима су омладинке преле вуну, од које ће се за наше борце исплести џемпери, чарапе и рукавице. Сакупљено је 120.000 динара. На садашњем раду нарочито се истакла омладина села Озрена, Лозња ,Доњег Бронетића, Горњег Бронетића, Верлечи, Сврачковаца и Бешића. Омладинке Горњег Милановца дежурају у болницама НОВ-а и Црвене армије. Радне чете омладинаца раде на уређивању вароши. Организована је дилетантска група која је дала две приредбе.

Тулари

Омладина Тулара је за последња два месеца, као помоћ пострадалим крајевима сакупила: 580 кил. жита, 55 кокошака, 18 пари чарапа, 56 кил. воћа, 20 кил. мрса, 250 ком. јаја, 6 кил. вуне и 17.340 динара. Поред тога је она нашим рањеницима X српске бригаде, IV косовске бригаде и болници XII бугарске дивизије дала лепе поклоне.

Звездан

Омладинци села Звездана, организовани у радну чету, стално потпомажу месни Н.О. Одбор у његовом раду. Тако су одмах по ослобођењу од 12 до 20 октобра омладинци учествовали у поправљању дрвеног моста на друму Гамзиград—Метовница, где су радили укупно преко 40 радних дана. Одмах после тога омладинци су растурали шљунак по истом друму, оспособљавајући га за саобраћај. Ту су омладинци радили више од 25 радних дана. А затим су 7 новембра 15 омладинаца преносили муницију преко порушеног железничког моста из једног воза у други. За време пролажења јединица ставили су се добровољно на расположење Просветном отсеку. Они ће бити распоређени по селима где ће учити и просвећивати сеоску омладину. Многи су већ отпочели са радом.

Вражогрнци

У Вражогрнцу организована сеоска омладина свакодневно одржава састанке, конференције и присуствује читању реферата. Позоришна секција до сада је дала 4 приредбе у самоме селу. Интересовање је било велико. Дворана је била увек препуна. Омладинска књижница броји преко 300 одабраних књига. Пионирска чета, која је недавно основана броји око 70 чланова. Омладинци Вражогрнца давали су приредбе поред тога у Књажевцу, Андријевици и Врбици.

Рупље

За пет дана омладина села Рупља (срез власотиначки) пренела је 420 метара дрва на даљину од 2 километра, по најгорем времену и по најгорем терену, на насип ,како би се могла даље транспортовати. Ова дрва намењена су огреву Лесковца.

За време окупације село Рупље је попаљено и опљачкано и врло је сиромашно.

Лесковац

Омладина града Лесковца, да би дала што боље резултате у такмичењу, објавила је такмичење омладини града Власотинце и омладини среза лесковачког. У Лесковцу је такође објављено међуквартовско такмичење. Само за прва три дана такмичења, лесковачка омладина прикупила је у новцу 148.146 динара.

Радне чете

Ражањска радна чета броји 30 омладинаца-ки. Порушен им је Соколски дом. Сами су организовали зидање дома. Добили су неколико зидарских мајстора и отпочео је рад. Сами справљају малтер и износе на фасаду зидарима. Колона са циглама креће уз скелу. Они су и зидари. Такмиче се чија ће двојка више цигала изнети зидарима, ко ће више пута да сиђе и изађе до зидара са малтером итд.

Бивољска радна чета сакупила је 30.000 дин. и са тим новцем је купила 6 кг. вуне. Све се омладинке дале на посао. Једне преду, друге препредају, а треће плету.

Ми јуришамо

На самоиницијативу друга Вукомана Тодоровића, у крилу Омладинског дома, образована је библиотека са читаоницом и модерном картотеком. Њу красе око 2.000 одабраних књига, малим делом купљених од добровољних прилога, а већим делом приложених од грађана из града. Од прикупљених књига 61 је уступљена болници II Пролетерске дивизије. Право на коришћење има сваки грађанин места бесплатно. До сада се уписало 300 чланова. У библиотеци су заступљена сва Нолитова издања, дела Максима Горког итд.

Крушевачки срез

Формирано је 17 сеоских одбора УСАОС-а, 16 радних чета и 2 батаљона. Бивољски радни батаљон броји 155 чланова и има 299 радних дана: 63 дана рибоња школа, 94 затрпавања ровова, које су копали фашисти, 120 оправљања пута, 18 оправљања Омладинског дома, 4 дана оранја. Чета Беле Воде има 40 чланова, а 140 радних дана. Прикупили су 34.000 дин. добровољног прилога, 36 комада јаја, 6 комада пилића, 4 кг. сира, 60 кг. кромпира, 9 пари чарапа, 5 пари рукавица, 8 пешкира, 6 јастука, 2 сламарице.

Расински срез

Одржно је 14 конференција по селима, присуствовало је 638 омладинаца-ки. На конференцијама је говорено о значају омладинских организација и о такмичењу које нам је поставио I конгрес и војвођанска делегација. Формирано је 34 секретаријата УСАОС-а. Основан је 21 омладински дом. Има 5 радних чета, које су радиле 148 дана. Основан је батаљон пионира у В. Шиљеговцу који броји 180 чланова. У срезу има 4 чете и 1 батаљон пионира са укупним бројем 313 чланова. За омладинке су основана 3 омладинска течаја. У Зебици са 25 посетиоца, у М. Реци са 25 и у Крушинцима са 18 посетиоца. Укупно 78 омладинаца-ки уче да читају и пишу. Основали су културну групу у Паруновцу. Сакупили су 12.210 дин. добровољног прилога.

МИЛКА ЈЕ ОСВЕТИЛА СВОЈЕ ДРУГОВЕ

Било јој је 13 година кад су швапски џелати дивљачки масакрирали њен родни Крагујевац. Језиве сцене масовног покоља 7.000 невиних људи, жена и деце, омладина која, истерана из радионица и школских клупа, умире загрљена са песмом на уснама, са позивом на осветуј све се то дубоко упечатило у душу 13 годишње Милке. „Осветити се" три и по године тињало је то осећање у њеном срцу, да би се разбуктало у силан пламен у данима када су на домаку Крагујевца затутњали топови слободе. Нестрпљива да сачека ослободиоце она им је пошла у сусрет. Био је то најлепши дан у њеном животу. Сусрет са онима које је тако дуго, тако жељно очекивала. Али је требало помоћи да њен родни град буде што пре слободан, требало је осветити пале другове. И Милка се решила. Поред свих препрека, јер Швабе су водиле строгу контролу ко улази и излази из града, она је ипак доспела натраг у Крагујевац. Њеном пажљивом оку ништа није промакло. Помно је памтила сваки бункер, сваку батерију, свако митраљеско гнездо. „Требаће друговима" закључила је, и кроз швапску блокаду опет се пробила до њих. Када је почео генерални напад на Крагујевац она је схватила да су то и њени тренутци. На челу једне чете Мајевачке бригаде Милка се ноћу крадом ушуњала у варош, по њеним убицама.

Док су друге јединице почеле напад споља Милка је са својом четом својски ударила изнутра. По улицама Крагујевца Швабе су плаћале свој крвави пир из 1941 год. Милка је светила своје другове. Крагујевац је био слободан, али нису били још слободни Краљево, Чачак и остали крајеви наше земље. Милка је хтела да помогне и њиховом ослобођењу. Почетком овога месеца у борбама око Чачка била је тешко рањена да би након два дана подлегла ранама. Тако је шеснаестогодишњи херој Милка Милутиновић завршила свој млади живот. Са сузама бола и огорчења у очима омладина Крагујевца свечано је сахранила своју Милку, и на њеном гробу се заветовала да ће још снажније, још немилосрдније ударити по њеним убицама.

Милка Милутиновић

РАДНА ЧЕТА ЈЕ У КЛЕЊУ ПОДИГЛА МОСТ

У Пеку има злата. Злато је и његов плодоносни ток, али кад Пек надође, кад се разлије преко њива и поља, онда уме и да ништи и да руши. Код села Клења (Голубачки срез) постојао је мост преко Пека. Преко њега је сваког дана прелазило неколико хиљада људи.

Једног дана надође Пек, нагло и много. Бујица захвати мост и однесе га низ реку као крупну сламку. Народ се скупљао на једној страни реке и мислио како да пређе на другу обалу. Појавило се неколико чамаца да превезе уз цену од 20 динара по особи. Народу је то било скупо али чамџије нису попуштали.

У селу Клењу тада није постојала радна чета, а тадашње власти су мало водиле рачуна о потребама народа.

Дошли су онда наши. Појавио се и УСАОС и Клење је било прво село у срезу које је основало радну чету. Био је постављен први задатак: подићи мост.

22 млада човека, група решених омладинаца, није штедела своје снаге и изградиште за 1844 радних часова, један метар широк и четрдесет метара дугачак мост.

Чамци нестадоше, а народ је бесплатно прелазио преко моста и увек читао са табле, прикуцане за криво стабло врбе, ове речи:

»Овај мост је изградила радна чета омладинца из села Клења за потребе и добро свог народа.

Смрт фашизму — слобода народу!«

Изнад редова слова, као наслов који даје смисао овом делу, била је црвена, петокрака звезда.

ОМЛАДИНСКЕ *вести*

Кордун Зима се приближава, а многе породице палих бораца још нису опскрбљене дрвима. Омладинци и омладинке из села Крина на Кордуну показали су и овај пут бригу за породице најдражих синова народа. Они су заједнички посекли и допремили 70 кола дрва и осигурали тако гориво за многе породице.

Банија Омладина Баније марљиво помаже радницима који раде на изградњи кућица за оне који су остали без крова над главом. Омладина села Брњеумке сложила је у један дан 5.000 цигли и 3.000 црепова, те изградиле две кућице. Омладина општине Градац очистила је 7.000 цигли и исекла 35 возова дрвене грађе. У тој општини до сада је изграђено 28 кућа, а 15 се још гради. Уз помоћ хрватских општина Станковац и Јукинац сграђено је 28 кућа у српским општинама Глински Тотник. Хрвати из општине Маја сградили су Србима из општина Класнић и Градац 42 куће.

Далмација За последњих месец и по дана израдила је омладина Котара Омиш 45.000 надница, сакупила 200 кг. разне хране, а 450 омладинаца отишло је у редове Нар. осл. војске већ и активно учествује у изградњи своје домовине. 60 омладинаца и омладинки имају одговорна места у Народно-ослободилачкој власти, 65 их ради у здравственим екипама а 65 омладинаца и омладинки прешло је на разне курсеве.

Дубровник Резултати које је постигао Дубровачки округ у двомесечном ударничком такмичењу омладине Далмације су следећи: У народно - ослободилачку војску ступило је 1.100 бораца. У УСАОХ обухваћено је 1.200 омладинаца, израђено је 5.200 надница, сакупљено је 900.000 куна, 40 омладинки похађало је разне течајеве, послано је 1.100 дописа, формирана су три ногометна клуба, а 185 непријатељских војника је убијено и заробљено Појачаним радом на фронту и позадини омладина дубровачког округа заједно са омладином читаве Далмације припрема се за I Конгрес омладине Хрватске.

Срем Омладина Румског среза у току такмичења сакупила је за првих 20 дана 434.674 куна, 4.442 кг. брашна, 549 комада живине, 52 кг. шећера, 37 кг. меда, 90 комада свиња, 15 литара зејтина, 188 кг. масти, 3.627 комада јаја, 239 кг. колача, 24 кг. пекмеза. У Народно-ослободилачку војску добровољно је отишло 570 омладинаца.

Славонија У Славонији ради 256 основних школа. Наставника има 343, а ђака 16.234. Осим тога постоје две осморазредне средње школе и 7 нижих средњих школа. За децу бораца отвориће се интернат у Грубишком Пољу, Дарувару и Кутјеву.

Хрватска Према извештају окружног УСАОХ-а Карловац, омладинске организације у том округу послале су у току предконгресног такмичења у школу 1.661 пионира, мобилизирале за НОВ 151 новог борца, сградиле 380 колиба и дале 23.353 радна дана.

Далматински омладинци и омладинке дали су пред I Конгрес омладине Хрватске 308.579 радних дана, а од тога само сплитски округ 143.071 радни дана. У УСАОХ-е је приступило 12.056 нових омладинаца. У најтежим приликама омладинци и омладинке сиромашне Далмације дају за борбу своје животе и своју радну снагу. Омладинац ударник Иван Павић из сплитског округа, сам је убио 21 непријатељског војника, а заробио три. Омладинац Јоже Жилић, из Задра, на шести Бенковац—Задар поставио је мине и сам уништио 7 шпанских камиона. При овом јуначком делу погинуо је и он, али је погинуло и 32 Швабе, уништен је један тешки топ један минобацач и заробљено 300 пушака. Омладинац Лука Самарџић из котара Сиња научио је читати и писати 40 омладинаца и омладинки.

Резултати прикупљања прилога за пострадале крајеве у Југославији

БЕОГРАДСКИ ОКРУГ

Срез јасенички:

834 кг. кукуруза, 943 кг. жита, 249 кг. пасуља, 50 кг. црног лука, 850 гр. сланине, 6½ кг. масти, 7½ кг. вуне, 2 пара опанака, 13 пари чарапа, 1 капут и 1 сапун за прање веша. У новцу 66.640 динара.

Као похвално треба истаћи Александра Марковића из Азање, који је дао 100 кг. пшенице, 200 кг. кукуруза 1 кг. масти.

Срез космајски:

прикупио је следеће: 2.108 кг. жита, 1.292 кг. кромпира, 72 кг. брашна, 22½ киле масти, 214 кг. лука. 1.284 кг. кукуруза и 1.086 кг. пасуља. У овом срезу најбоље се истакло село Сибница које је дало 600 кг. жита, 400 кг. кукуруза, 164 кг. кромпира, 86 кг. пасуља и 30 кг. лука.

Срез врачарски:

прикупио је следеће: 102 кг. жита, 358 кг. пасуља, 206 кг. кромпира, 231 кг. брашна, 126 кг. кукуруза, 186 кг. лука, 20 комада јаја, 10 пари рукавица, 22 ком. пешкира, 2 ком. марамица, 1 шал, 1 гаће и 1 кошуљу, у новцу 127.070 динара. У овом срезу досада најбоље се показало село Жарково, које је сакупило 54.950 динара, 53 кг. пшенице, 87 кг. брашна, 46 кг. кукуруза, 167 кг. пасуља, 56 кг. кромпира и 20 ком. јаја.

Срез грочански:

је сакупио следеће: 6 кг. жита, 12 кг. кромпира, 28 кг. пасуља и 159.745 динара. Овај срез је досада у прикупљању прилога најслабији.

Срез посавски:

је сакупио следеће: 1.370 кг. жита, 658 кг. кромпира, 30 кг. масти, 30 кг. сира, 30 кг. брашна, 436 кг. кукуруза, 301 кг. пасуља, 124 кг. лука, 30 ком. јаја, 70 пари чарапа, 8 пари рукавица, 15 џемпера, 4 пешкира и 60.700 дин. У овом срезу истакло се село Барајево, које је дало следеће:

321 кг. жита, 98 кг. пасуља, 12 џемпера и 30 пари чарапа.

Срез велико оранје:

прикупљено је следеће: у новцу 62.800 дин., 4.392 кг. кукуруза, 2.405 кг. пшенице, 1.399 кг. кромпира, 784 кг. пасуља, 6 ком. пешкира, 13 кг. масти и 37 кг. лука. Овај се срез најбоље показао у прикупљању намирница за пострадале крајеве.

РЕЗУЛТАТИ ТАКМИЧЕЊА ОМЛАДИНЕ ОКРУГА ВАЉЕВСКОГ

Ваљево

У прикупљању прилога су активно радили и пионири Ваљева, који су скупили: 43.430 динара, 112 кгр кромпира, 163 кгр. пасуља и 14 кгр. лука.

Омладина града прикупила је 135.120 динара, док се и даље врши прикупљање у намирницама.

Омладина фабрике „Вистед" прикупила је од својих надница 226.000 динара.

Обреновац

Сам Обреновац дао је до сада 160.000 динара и извесну количину намирница, а село Звечка из Посавине дало је 33.000 — динара 800 кгр. кукуруза, 400 кгр. пшенице, 340 кгр. пасуља, 262 кгр. кромпира, 23 кгр. лука, 1 џемпер, 18 пари чарапа, 2 пара рукавица

Посавина

Укупно 5 села из Посавине дало је до сада 334.660 динара, 1.922 кгр. кукуруза, 1.254 кгр. пшенице, 195 кгр. лука, 668 кгр. пасуља, 24,5 кгр. масти, 565 кгр. кромпира и 3 килограма сланине.

Из осталих села јављају о прикупљању али не у цифрама. Једно село скупило је 20 џакова разних намирница, али каквих и колико има нису нас обавестили.

Синови и кћери Босне, Херцеговине, Црне Горе, Далмације, Лике, Хрватске и Словеније, неустрашиви борци против окупатора, чијој ћемо неуморној и несавладљивој борбености и беспримерној храбрости бити увек захвални за наше ослобођење и обезбеђење демократског поретка у нашој домовини, доживљују тешке дане. Немоћан да уништи Народно-ослободилачку војску, окупатор је попалио и порушио домове наше браће, попљачкао њихову имовину, ставио под нож старце, жене и децу.

Али народ Србије — омладина Србије — зна да цени значај жртава датих за слободу, она уме да врати дуг браћи — ослободиоцима. Омладина Србије такмичи се са омладином Војводине у помагању пострадалих крајева. Омладина Србије се заветовала, да ће уложити све своје снаге у активизирању целог народа у прикупљању помоћи и тај завет се спроводи у дело. По целој Србији скупљају омладинци храну, одећу, покућство и друго.

Са младалачким ударништвом бацила се омладина на овај часни рад. Већ постигнути резултати показују да је омладина схватила велики значај ове акције, показују да је схватила да прикупљање помоћи није само гест хуманости и милосрђа, него и правилно схваћен интерес наше државе и општенационална обавеза, чије ће испуњавање имати благотворне последице по саму Србију и по целу Југославију.

Наша рбаћа неће гладовати! То омладина Србије не може и неће допустити!

Срез колубарски

Омладина Колубарског среза скупила је до сада 50.840 динара затим 193 кгр. лука, 1.833 кгр. кромпира, 691 кгр. кукуруза, 1.106 кгр. пшенице, 1.794 кгр. пасуља, 122 комада јаја, 12,75 кгр. масти, 39 комада пилића, 16,5 кгр. пекмеза, 71 пар чарапа, 25 пешкира, 3 шалчета, 5 п. рукавица, 25 пешкира, 3 шалчета, 5 пари рукавица, 2 марамице, 3 јастука, 2 тањира, 4 кашике, 3 виљушке, 1 шољу, 8 пређавских, 1 гуњ, 1 кошуљу, 1 метар дрва и 3 кгр. сапуна.

Срез подгорски

је сакупио до сада у новцу 42.600 дин., затим 90 кгр. пшенице, 90 кгр. кукуруза, 158 кгр. кромпира, 153 кгр. пасуља, 199 комада јаја, 8,5 кгр. масти, 7 литара ракије, 10 кгр. сира, 1 кгр. кајмака, 10 комада хлебова, 2 кгр. дувана, 14 кгр. воћа, 20 литара млека, 13 комада пилића, 247 пари чарапа, 7 џемпера, 36 пешкира, 1 пар рукавица, 7 пари веша, 4 пара ципела, 5 шалчета, 6 пари назувака, 6 јастука и 2 кашике.

Од овога је доста дато болници и војсци, која је пролазила кроз подгорски срез.

Овај је број наравно врло мали према оном што је прикупљено ,али извештаји још нису стигли.

Нишка омладина ударнички радк

Ражањски срез

Формирано је 28 сеоских одбора У. С. А. О. С-а, укупно 94 члана секретаријата. Основали су 19 Омладинских домова, које су окитили цвећем и паролама. Имају 10 пионирских чета, које броје укупно 411 чланова. Имају радни батаљон у Ражњу. Формирали су сеоску дилетантску секцију која се креће по терену. Група је обишла 10 села и у сваком је давала приредбу. Имају и месну дилетантску секцију која је кулминација пионира и омладине. Прикупили су 42.000 динара добровољних прилога.

Жупски срез

У Александровцу је форомиран одбор УСАОС-а и радна чета. Она броји 40 омладинаца-ки, а има 132 радна дана — брање грожђа. Културна група дала је 4 приредбе: две у Александровцу са којих је прикупљено 60.000 добровољних прилога: две су дали по селима. 25 октобра одржана је сеоска конференција, на којој је било 4.000 људи, жена и деце. Одржали су месну конференцију на којој је било 40 омладинаца-ки. Скупили су 104.000 дин. добровољних прилога.

Крушевац

16 новембра одржана је омладинска конференција на којој је изабран Месни одбор УСАОС-а. Пријавило се 550 омладинаца добровољно у војску. Формирали су 13 радних чета и штаб радног батаљона. Радни батаљон бројао је до мобилизације 420 чланова и имао 1.300 радних дана. Одржавани су политички часови са радним четама. Три сеоска радна батаљона из среза крушевачког манифестовало је улицама града заједно са радним батаљоном Крушевца. Одржана је конференција и позвани на такмичење за прелазну заставу. Затим су отишли у биоскоп. Основан је Омладински дом. Он обухвата салу, читаоницу, цртачку радионицу, књижницу и секретаријат Месног одбора УСАОС-а. Основан је Културно-просветни одбор, који је дао 4 приредбе, једну за рањенике II Пролетерске дивизије. Библиотека броји 2.000 књига. До сада се уписало 300 чланова. Цртачка радионица дала је декорацију за Омладински дом, зидне новине и уредила излог за 7 новембар. Слика је представљала Русију пре и после револуције. Извршен је упис пионира; одмах се пријавило 250. Одржана је конференција. При мобилизацији формиран је радни батаљон који броји 7 чета, 320 чланова, а имају 1.500 радних дана.

ШАБАЧКИ ОКРУГ

706.895 динара, 783 кг. брашна, 3.474 кг. пшенице, 1825 кг. кукуруза у зрну, 10.000 кг. кукуруза у клипу, 216 кг. масти, 1.446 кг. кромпира, 1.876 кг. пасуља, 12 кг. сланине, 588 кг. црног лука, 4 кошуље, 1 хаљина, 5 пари доњег веша, 10 пари чарапа, 1.600 кг. вуне, 1 капут, 3 џемпера, 3 грудњака, 1 пар обуће.

АФЖ за помоћ пострадалим крајевима

9.300 динара, 10 кг. брашна, 1 кг. масти, 10 кг. кромпира, 10 кг. пасуља и 10 кг. црног лука.

АФЖ за помоћ рањеницима

7.500 динара, 7 душека, 1 сламарица, 13 јоргана, 35 ћебади, 17 ћилимова, 76 великих јастука, 56 малих јастука, 28 јастучних навлака великих, 10 јастучних навлака малих, 31 пешкир, 10 кошуља, 4 п. гаћа, 3 п. чарапа, 2 перине, 1 отоман; и 2.000 оброка издатих рањеницима.

ЈНОФ у фабрици „Зорка" исекао је 136 куб. м. дрва. Намештеници Избегличког дома у Шапцу прикупили су 12.570 динара. Пионири су сакупили за пострадале крајеве 31.345 динара.

Поцерина

У.С.А.О.С. и Народно - ослободилачки фронт прикупили су з пострадале крајеве и рањенике 25.456 кг. пшенице, 9677 кг. кукуруза, 2.974 кг. пасуља, 1.301 кг. кромпира, 124 кг. лука, 82 кг. брашна, 48 кг. вуне, 6 кудељки, 59 ћилимова, 23 џемпера, 506 п. чарапа, 12 шалова, 26 п. рукавица, 112 пешкира, 23 кг. кудеље, 16 повезака, 17 кошуља, 29 назувака, 5 завоја, 17 чаршава, 23 јастука, 6 м. платна, 1 марамицу, 4 сламарице, ,10 вунених простирки, 13 свиња, 7 оваца, 2 говечета, 2 и по кг. колача, 858 ком. јаја, 53 л. млека, 65 кг. сира, 6,500 кг кајмака, 1 пакло бутера, 9 кг. сировог меса, 1 кг. сувог меса, 146 кокошки, 4 кг. пекмеза, 12,5 кг. сланине, ,8 кг. масти, 118 кг. воћа, новца 318.200 динара. Као пример могло би се истаћи мало село Богосавац које је дало 111 м. пшенице, омладинци села Добрича који су дали 212 радних дана, село Драгојевац, које је дало 17 ћилимова и село Мрђеновац које је приложило 99.000 дин.

Посаво — Тамнава

31 ћилим, 6 чаршава, 94 п. чарапа, 39 пешкира, 72 прибора за јело, 7 ком. сапуна, 1 шал, 6 сламарица, 24 јастука, 196 јаја, 14,5 кг. масти, 1 кг. сувог меса, 28.300 динара, 63 п. пилића, 14 кг. брашна, 100 кг. пасуља, 350 кг. пшенице, 100 кг. кромпира. Треба истаћи пионире села Крвула, који су тако од 1 до 12 децембра, прикупили 90 кг. пасуља, 73 кокошке, 115 јаја, 40 кг. кромпира, 35 кг. црног лука, ,10 кг. воћа, 1 сламарицу, 1 чаршав, 8 јастучића, 4 пара чарапа, 11 пешкира, 6 ћилимова, 4.200 динара.

У срезу Азбуковачком налази се доста наше војске која оскудева у чарапама те је омладина варошице Пецке и села Цикоте прикупила 204 пара чарапа, и предала јој. Такође су сакупили 2,75 кг. вуне.

Јадар

Детаљног извештаја нема али се зна да се досада прикупило 15.000 кг. кукуруза, 2.000 кг. пшенице, 1.000 кг. пасуља, 5 оваца, 5 свиња, 2 говечета, 10 кокоши.

Мачва

300 пари чарапа, 60 навлака, 12 кошуља, 5 кожуха, 39 џемпера, 1 пар одела, 1 добре чизме, 17 пари рукавица, 9 шалова, 156 пешкира.

За војску су сакупили и предали:

4 чаршава, 1 јастук, 7 ћебади, 7,5 кг. вуне, 4 п. гаћа, дугачки зимски капут, 1 прслук, 3,5 м. платна, 8 марамица.

За болницу:

9 кг. сапуна, 40 кг. колача, 41 кг. сира, 102 кг. јабука и дуња, 15 кг. шљива, 405 јаја, 60 кокошака, 1 кг. лука, 102 кг. кромпира, 71 кг. пасуља, 20 литара млека, 14 кг. пекмеза, 200 гр. дувана.

КОНФЕРЕНЦИЈЕ И МИТИНЗИ

После I Конгреса антифашистичке омладине Србије, као његов одјек, одржане су конференције и митинзи широм целе Србије. Делегати са I Конгреса упознали су своје другове са током I Конгреса, са говорима, са садржином реферата, поздравима, одликовањима, признањима омладини за њене велике, до сада постигнуте успехе и задацима које је Конгрес пред њу поставио.

У Лесковцу *је 30 новембра одржан митинг, на коме је делегат са Конгреса дао реферат: „I Конгрес и наши задаци после Конгреса". Омладина је обавештена о задацима, које је пред њу Конгрес поставио и о такмичењу, које је војвођанска омладина поставила српској.*

У Зајечару *је 9 и 10 децембра одржана окружна конференција УСАОС-а. После свечаног дела прочитани су реферати: „Омладина нашег народа у борби против окупатора и наших издајника" и „Задаци УСАОС-а после I Конгреса". Омладина је упозната са одлукама Конгреса и задацима постављеним пред њу. После подне одржан је концрат за делегате и грађанство.*

У Врању *је 26 новембра одржан митинг, на коме су изложене садржине реферата са I Конгреса, описан његов ток, и на коме је омладина обавештена о задацима, које је I Конгрес пред њу поставио. Саопштење о такмичењу с Војводином прихваћено је са радошћу.*

У Пироту *је 3 децембра одржан митинг. Преко 2.000 присутних омладинаца из целог округа са пажњом су саслушали говоре делегата са Конгреса и са одушевљењем су примили конгресне одлуке и задатке постављене омладини.*

У Ваљеву *је, на окружној конференцији одржаној 3 децембра, омладина са одушевљењем прихватила одлуке I Конгреса и заветовала се да ће их спроводити у живот. Омладина је изразила своју спремност да, за коначно ослобођење и изградњу Југославије, заложи све своје снаге. На конференцији је донета одлука да се сав народ активизира у помоћ пострадалим крајевима.*

У НЕГОТИНУ, БОГАТИЋУ, АЛЕКСАНДРОВЦУ и на УБУ одржане су такође конференције, на којима је омладина упозната са I Конгресом и постављеним задацима. У свим местима су одлуке Конгреса прихваћене са одушевљењем и свуда је омладина изражавала жарку решеност да ће дати све од себе, да се те одлуке и пред њу постављени задаци спроведу у дело.

Поводом уређивања »ЗИДНИХ НОВИНА«

При уређењу зидних новина треба увек имати у виду две ствари. Прво, да зидне новине треба да буду тако обрађене да могу да заинтересују омладинце и привуку њихову пажњу, и друго, да читава омладина из организације која издаје зидне новине (омладинског дома, фабрике, итд.) активно сарађује у њима.

Да би се први задатак постигао, да би зидне новине биле занимљиве и привлачне, треба да чланци буду просто и лако писани. Исто тако треба избегавати опширно писање. Заплетени, компликовани и дугачки чланци замарају и ретко ће ко издржати да их прочита до краја. Важно је код зидних новина илустровање. Илустрације подвлаче главну идеју чланка и чине зидне новине много привлачнијим. Илустровање текстова доприноси разбијању монотоније која је најчешће недостатак зидних новина.

Постизање другог задатка — сарадње свих чланова заједнице која издаје зидне новине у њиховом изграђивању — необично је важно, јер у случају његовог неиспуњавања, зидне новине промашају намену. Оне се разликују од остале штампе баш по томе што пружају могућност широком кругу људи да може у њима да пише, док су штампане новине везане неким разлозима — потребом редовног излажења, стручног знања и сл. — да буду састављене од ограниченог круга људи. Нема никаквог разлога да број сарадника у зидним новинама буде ограничен, а напротив, има много разлога да сараднички круг буде широк и многобројан.

У погледу садржаја, у погледу теме, која се у зидним новинама обрађује, треба да то буде актуелна тема. Треба да се пише о питањима чије се решавање у тим моментима намеће. Зидне новине су средство пропаганде; оне треба да популаришу задатке који се пред омладину постављају, треба да објасне њихов значај, конкретан начин њиховог решавања. Ових дана, например, поред задатка омладине да ради под паролом „Сви на фронт — све за фронт", која је актуелна све до завршетка рата, поред рада на подизању привреде и саобраћаја, веома важан задатак је помоћ пострадалим крајевима. Преко зидних новина треба упознати омладину с тешким приликама под којима се сад налазе наша браћа пострадала од окупатора у овоме рату у Босни, Херцеговини, Црној Гори, Далмацији, Хрватској, Словенији; треба истаћи значај њихове борбе у најтежим временима, треба позвати омладинце за ударнички рад у циљу враћања нашег дуга њима. Треба објашњавати да је та помоћ нашој браћи допринос Србије фронту и учвршћавање јединства и братства наших народа. Кроз омладинске зидне новине треба да се осећа пажња коју омладина поклања том задатку. Кроз њих треба да се види како омладина извршује своја обећања дата на I Конгресу, како се међусобно такмичи, какве резултате показује; треба да се пише о успесима прикупљања, да се похваљују и истичу омладинци који су се нарочито истакли.

Као што се из горњег примера види, актуелно питање, „паролу дана", сарадници зидних новина налазе у омладинској штампи „Омладини" и „Младом Борцу", затим у дневној штампи, у „Борби" и „Политици". Њихов је задатак да та преко својих зидних новина још више популаришу, а затим да својим писањем, похвалама, изношењем добрих резултата, потстичу омладину на још бољи рад. Не треба се устручавати од тога да једно исто питање, један исти задатак буде са више страна осветљен, обрађен од више лица. То је чак препоручљиво, нарочито ако се ради о задатку већег значаја.

Рад на зидним новинама у многом погледу користи онима који се њиме баве. Кад треба нешто о нечему написати онда се то питање много савесније проучи, те је тако сарађивање у зидним новинама потстрек да се омладина више удубљује у омладинска питања и задатке. Најзад, то је прва проба за оне омладинце који мисле да се посвете раду на штампи и пропаганди. Организација која издаје добро уређене зидне новине не само да је извршила задатак организовања једне важне гране политичко-културне активности, него је у извесном погледу достигла стање коме омладинске организације треба да теже, а то је, да се активност организације састоји из низа активности појединих њених чланова.

Гони их, друже!

Гони их друже, удри неман клету,
Док снага тих звери не буде скрхана!
Гони их, гони, земљу нашу свету
Чисти од руља бездушних тирана.

Погледај: свуда, човек, дрво, камен
Осветом зове и к теби се баца,
Па зато нека осветнички пламен
Сагори мрско племе злочинаца.

Што тако Дрина тече црна, сама?
Мутан је Дунав и Сава злослутна
То народ наш један сад плови ријекама,
То поклане људе носи вода мутна.

Чујеш ли деце побијене врисак
И ропац јама, јаук мучилишта?
Чујеш ли задње крике, зуба стисак
С вјешала и с многобројних губилишта?

Погледај, земљу тама притиснула...
То горе села, свуд згаришта стоје.
Онамо, гдје се некад пјесма чула,
Смрт је сад свила црно гнездо своје.

Гони их, друже, брже, јаче гони!
Нек ти не позна мишца умор крти.
Нек пјесма твоја убојна ти звони,
Нека смрт нађе стваоце смрти.

Гони их, к'о што црвени вођници
Прогоне кугу са обала Дона,
И чисте земљу, док их прате клици
И жарка љубав безброј милиона.

Гони их, друже, борче, јаче гони,
Док сила тирана не буде скрхана.
То од тебе траже пали милиони,
То од тебе тражи крв из наших рана.

Тек кад сјутра прођу ти тутњи крвави
И плодови златни са грана се свале,
У прикрајак пушку осветну остави
Да подигнеш своје куће попадале...

А сада их гони, ударај, не жали —
Нек од врашког рода не остане трага.
То од тебе траже милиони пали,
То од тебе тражи домовина драга.

П. П.
(Без предаха)
(Лист II пролетерске бригаде)

Кроз Црну Гору

»Одмор десет минута«. Колоне се заустављају. Пушке се лагано скидају са рамена и бледи, уморни људи седају на камење. Сиве, већ похабане војничке торбе стављамо испред себе. Јутрос се журило, говеђина није баш добро кувана, — али то не мари. Испод наших ногу ломи се зелена Пива, а мало више хучи из оштрих стена врело и капи као бисер отскачу на заласку сунца. Људи су физички исцрпљени и уморни: дуга зима, напори и жестоке борбе. Па ипак, то не смета да буду расположени и весели.

Чутурице су пуне воде. Крећемо. Клисуром Пиве пролама се она народна: »Подигла се ужичка нахија«. Треба што пре стићи у помоћ нашој браћи у Црној Гори. Журимо. Из малих, почађалих и сламом покривених кућица излазе насмијане девојке, жене и дјеца. Прате нас погледима све док последњи борац не исчезне узаном стазом.

У Црној Гори нарочито омладина је добро организована. У сваком селу постоје разне омладинске организације, у њима учествује велики број дјевојака. Раде оне неуморно за народну војску. Неке су по болницама, неке плету чарапе, џемпере за војску, а велики број њих је и на положају. За доручак смо овога дана добили уз месо и нешто хлеба. Хлеб су месиле омладинке из села и из љубави и оданости нашој борби утиснуле на хлеб симболе наше борбе, наш борбени поздрав »Смрт фашизму — слобода народу!«

Иза нас је остао засеок. Прошли смо кроз ову древну варошицу са сивим дрвеним кућама и широким улицама и сада дуга колона вијуга се преко Језера и губи у овој равници. Кроз вечерњи сутон разлеже се песма овога краја »Ајзе-језеро, моја постојбино«. Сиви масив Сињајевине све нам се више приближава. Фронт није далеко. Све се јасније чује митраљеска и минобацачка ватра. Заједно са Талијанима четници су пошли преко Сињајевине. Становништво се евакуише. На људима се види хладнокрвност и одлучност. Из њих проговара гњев, жеља за осветом а вјера у побједу не скида се са њихових усана. Један стари Црногорац, док му унука пришива петокраку на његову црвену црногорску капу, чисти своју пушку и издаје последње наређење својој породици: »Ја вечерас одлазим на положај, ако видите да наши одступају стоку и храну дајте војсци. Са собом понесите само најпотребније и повлачите се.« Његова старица то прима без поговора. »Поздрави децу ако будеш са њима — рекла је при поласку и додала — нека се добро боре.«

На коти 2254 — Ћирова пећина, крстаре наше патроле и као кип стоји наш осматрач. Добри До је камен на Дурмитору. Преко њега води прилаз Пиви у којој су смештене наше болнице. Непријатељ се свуда не сме пробити. Не штедимо ни труда ни напора по киши и лапавици лежимо читав дан и ноћ на голим стенама. На леђима се износе по читава три сата дрва да би се негде, у каквој пећини или за стеном мало огријали. Са мало меса без хлеба, слабо обучени, изкурени непоколебљиво бранимо приступ. Дајемо све од себе. Ипак једне ноћи, по густој магли и невремену, непријатељ се провукао кроз наше положаје. По густој магли, по мало познатом терену тешко се сналазимо. Веза истурених многобројних заседа са главнином скоро је немогућа. Борба се води у групама од по неколико бораца али свуда. Многе су сцене дирљиве. Један омладинац у безизлазном положају испаљује последњи метак на непријатеља и, да не би жив пао у руке, скаче са врха огромне стене у понор. Други се убија својим последњим метком. Под стенама Дурмитора тече крв најбољих синова за добро и српског и црногорског народа. Морамо се повући? Повући се, напустити Добри Дол, отворити врата Пива, пустити четнике да касапе и кољу наше болеснике и рањенике?! Не, то не сме бити! Наши рањеници се морају заштитити. Наши пали другови зову на освету. Врата Пиве се морају затворити.« Ура другови!« Наш противјуриш је страховит јер ка нашим рањеницима пут води само преко нас мртвих. Не осећамо више замор од дуге борбе, ни глад, ни зиму. Другови рањеници, ми ћемо затворити прилаз Пиви... Непријатељ се колеба. Непријатељ бежи. Врата су затворена. Не стрепите другови рањеници, од четничке каме.

»Без предаха«.

(Лист II пролетерске бригаде)

Миладин,
II чета III батаљон

Прорадиле су наше фабрике

Раковица: *у фабрици за изградњу мотора у Раковици ради око 150 омладинаца. Сви су чланови УСАОС-а. Имају своју салу. Издали су зидне новине и дали веома успелу приредбу. Сами су писали, позоришне комаде и рецитације. Одржали су 4 конференције, на којима су дискутовали о АВНОЈ-у, Скупштини, I Конгресу и амнестији. Просечно је било по 120 омладинаца и сви су веома живо учествовали.*

Почели су са такмичењем по радионицама. Капацитет се повећао за 50% у такмичењу. Прековремено се ради добровољно на чишћењу фабричког круга. Кад год је потребно остане се на раду — чак и по 48 сати без прекида, раде омладинци — само да заврше хитни посао за војску.

Омладинци хоће да преузму све у своје руке, да докажу да могу све сами да раде. На њихову иницијативу прикупљено је 120.000 динара за рањенике, од фабричких радника. Најмлађи су давали по две наднице. Они су најбољи — не чекају никад радно време, већ чим дођу почињу са радом.

Велико је другарство код њих и све се решава другарски и успешно. Све што се договоре и испуне: сад су се решили да у ударној недељи, која је почела,ураде колико највише могу да би одужили свој дуг отаџбини и друговима на фронту.

Параћин: *омладина Параћина ради. У фабрикама штофа и стакла јаке су организације УСАОС-а. Створени су домови и сви омладинци су им пришли. Не дају да ма ко буде вреднији од њих. Радили су сви по 2 сата добровољно за НОВ. Раде чарапе, за болнице, и штофове за војску. Иако има много мање радника но пре, дају већи капацитет за 10% својим пожртвованим и свесним радом. Сви се старају и другарски решавају сва питања рада и живота. Основали су кухињу. После ручка се читају листови и новине.*

Избачено је 190.000 чарапа за болнице.

Обећавају да дају све од себе. То сведочи њихов рад у складу с паролама исписаним по зидовима. И заиста, са пуним правом пишу: — „Победићемо, јер смо чврсто повезани сви, и радници и борци".

Око 170 радника је скупљало у радионици вунене ствари за нашу војску. Свака радница је израдила по неки пар чарапа или топли џемпер. Хитају да што преураде и још више да би другови на фронту могли да се заштите од зиме, раде да их обрадују, да знају да су и оне са њима, да мисле на њих и, заједно са њима, раде за победу.

Певају, плетући, песме о Титу и нашој војсци. Раде по 6 сати дневно.

Ту су и две мале пионирке од 13 година. Оне су највредније. Не могу да се попну саме за машину већ мора неко да их подигне. Израдиле су преко 100 пари чарапа. — Не иду ни на ручак само да би што више урадиле. У дом иду, кад украду слободно време. И тамо раде.

Вредна је омладина Параћина. Сваког дана радна чета од 40 другова иде у сечу дрва.

24 омладинца пријавило се добровољно у пролетере — хоће да иду одмах у борбу; неће да седе иза фронта, већ траже да буду заједно у борби са друговима борцима из 1941 год., да их смене и помогну им.

У дому се ради и дању и ноћу. Спрема се, ради се.

Омладина Параћина доказује своју свест и поштење својим успесима и делима.

Бор: *град таме, ропства, — тамнице и мучионице за време окупације, данас је град рада и среће.*

Сваки делић пева песму слободе. Некада се гушило и умирало у Бору, данас се живи... и нема више гадова Немаца.

И кад су бежали, звери су очајнички уништавали животе и материјал — запалили су бараку са 6 људи и уништили неке радионице. А сама постројења су спасла два радника исекавши жице.

Досада је дато 860 добровољних часова рада прековремено. Сви иступају заједно и другарски. Ливница је дала дупло ливење као помоћ НОВ-у. Омладинци су рашчистили рушевине радионица и машина, увелико се оспособљавају оштећене и све припрема за нови, срећнији рад.

На највишем димњаку је поставио један радник петокраку звезду, а на кули се светли велика стаклена звезда, симбол слободе и победе.

Саградили су једну зграду за дом, издали зидне новине, учествују и у политичком и културном раду — дају приредбе и раде у слободном времену на свом изграђивању.

Радионицу и дом красе дивне пароле: „Ко не ради поштено — краде време!"

„Морамо да штедимо материјал да се научимо да радимо на ратни начин".

И то нису само речи, већ њихова дела говоре то кроз њих.

Ми смо пионири,
Понос свога рода,
И будућа војска
Наших народа.

Борски пионири

Има из преко 60 у пионирском дому, за који су узели бившу бараку немачких „Тотоваца". Сами су је уредили, поправили и удесили за свој дом. У дому се налазе просторије за читање, шах, пинг-понг, забаву, политичке састанке, управу дома и сала за мање приредбе. Дивне пароле украшавају зидове и испуњавају читаву кућу. Велика је уредност код њих: Све су сами урадили, донели дрва да им не буде зима док су у дому.

Ујутру иде радна чета од њих 50 на посао. Много су допринели својим малим снагама на рашчишћавању борских радионица. Старији другови их много воле и стално помажу, јер су пионири својим радом заиста показали искрену жељу да доприносе изградњи нове државе.

Сами су спремили и своју прву приредбу. Дворана је препуна — организација одлична. И диригенти и хор, и клавириста, и конферансије — све су то били мали пионири. Гледаоци: стотине борских девојчица и дечака, који су

Прокупачки пионири уређују свој дом

се радовали и веселили. Сами су саставили и рапорт, сами изабрали програм.

За њих је највећа казна — истерати их са рада. Увек хоће да буду једнаки са друговима омладинцима. Искрени су и поштени.

Један мали при раду случајно опсовао и то у себи. На самокритици он је молио другове да му опросте.

Једне ноћи три мала друга су позвала дежурног омладинца. Пред њим су се заклели Титу — узевши његову слику — да неће више да греше. Тог дана су начинили испад и нису могли да спавају мирно све док нису били сасвим умирени.

Чисто је и лепо срце борских пионира: једна мала је добила од свог оца писмо да носи неком његовом другу. То је било још за време окупације. На капији је срела агенте, који иду да ухапсе њеног оца. Она зна да писмо не сме да падне у њихове руке и гута га... Спасла је свог оца.

Они су још нејаки и слаби али велика је и силна њихова љубав за Тита и моћна снага њихових поштених срдаца и стотине удружених руку.

★

Кад је НОВ поново ослободила Бугојно, одмах су пионири приступили раду. Основали су комисију, која је добила задатак да пронађе сав заостали ратни материјал. У бункерима, у којима су се до јуче налазиле Швабе, пронашли су један сандук мина за бацаче, један сандук крагујевачких бомби, две пушке, једну машинку и много метака. Све су то предали Команди места.

Поклон бугарске омладине пионирима Ваљева

13 о. м. одржана је велика пионирска свечаност у Ваљеву поводом предаје пиштоља ваљевској пионирској бригади, који је дошао од бугарског Главног омладинског одбора. Сијала су млада лица од радости. „Живели Бугари! Живели бугарски пионири!" клицали су пионири, — „Жевело братство бугарских и српских пионира!" Један мали пионир је рекао: „Знао сам ја да Дража лаже да нас Бугари мрзе. Сад сам видео да су Бугари поштени, али да и они имају издајнике као и ми, који су са Дражом мучили наш народ."

Пионири су решили да поставе такмичење и одредили да онај, који се покаже најбољи за три месеца, добије пиштољ.

Они су решили да се захвале бугарским пионирима и упутили су телеграм који гласи:

Драги другови, ми вам не умемо описати колико смо срећни што сте нас се сетили. Овај ваш поклон је драгоцена ствар. Она ће нам дати више снаге и полета за наш рад. Ми ћемо од сада упрети све снаге да учинимо више него до сада, да дамо све за нашу војску. Хоћемо да докажемо да се нисте преварили у нама. Ми сада радимо, а позивамо и ваше пионире да нам помогну да уништимо наше непријатеље и окупаторе, па ћемо онда изградити наше домове, који ће живети у вечитом братству и слози. Ми смо осетили да нас ви волите, а и ми вас неизмерно волимо, јер смо увидели да су нас наши издајници и Немци само лагали и завађали. Али више нас нико и никада неће завадити.

Живео бугарски народ и бугарски пионири!
Живело братство наших и бугарских пионира!
Жевео друг Тито, наш мили и драги учитељ!
Живели наши и ваши партизани, који су нам донели слободу!
Смрт фашизму — слобода народу!

Пионирска бригада
Ваљево

★

Посечена бреза

Сва у снегу шумица,
А у шуми брезица.

Дош'о сељак сиротан,
Па секиром дин и дан.

„Морам", вели „шта ћу ти,
Треба децу грејати!"

А брезица танана
Сва је била санана.

Није рекла нити: да!
Нити: не! нити друго шта.

Испустила душицу —
Огрејала дечицу.

Младен Нешовић
пионир IV реона
Крушевац

★

Некад било

— Ух, како је ноћас страшна ноћ. Пада киша, а наши су напољу — рече мали седмогодишњи Ђура својој сестрици.

Њих двоје спавају сами у кући. Мали су па се плаше — доћиће четници па ће их тући. Кад су прошли пут долазили рекли су им: »Ако други пут не нађемо код куће вашу мајку и браћу, заклаћемо вас.«

Бежали су и они неколико пута у шуму, али не могу да издрже, мали су а у шуми је хладно.

Те ноћи пред зору дођоше »чупавци«. Са страшном виком и псовком ушли су у кућу где су нашли Ђуру са сестром у кревету. Дрекнули су им да устану и запале лампу.

Када је лампа осветлила собу, пред заплашеном децом се указала читава руља »чупавих страшила« са упереним пушкама. Док су једни претраживали по кући и узимали што им се допадне, »војвода« позва Ђуру и страшним храпавим гласом упита: »Где ти је мајка са браћом?«

Кроз тело малишана простру је страх — он мали, суваоњав, го и бос, стоји насред собе а над њим се накострешио »војвода« са великом брадом, вуче га за уши и шамара га, док су му на другој страни собе шамарали и псовали сестру. Ипак им они нису одговорили ни на једно питање.

Четници су их у саму зору онако босе и голуждраве спроводили кроз село и псовали их. Са њима су спроводили и једну стару жену — партизанску мајку.

Да би показали своје четничко јунаштво, и да би малој деци било још теже, свирала је музика.

У души двоје мале, невине деце расла је мржња и одвратност према овим изродима. — »Види их како воде нас мале и ову баку, па још свирају и веселе се.«

»Проћи ће и ово, мени је мој бата говорио да ће доћи и тај дан, када више неће бити четника« — рекао је Ђуро.

То је било 1942 године.

Сада више нема четника, Ђура иде са сестром у дом пионира, док мајка слободно живи код куће. А браћа су отишла са партизанима да ослобађају градове и села у којима још има четника.

Уредништво и администрација »Младог Борца«: Београд, Краљевића Томислава 11 — телефон: 44-204. Поштарина плаћена у готову.